

Rapport till riksdagen 2018/19:NR1

Nordiska rådets svenska delegations berättelse om verksamheten under 2018

Sammanfattning

Nordiska rådets svenska delegation får härmed överlämna berättelsen om sin verksamhet under 2018. Berättelsen innehåller en redogörelse för rådets 70:e session den 30 oktober–1 november och en översikt över rådets övriga verksamhet under året.

Stockholm den 19 mars 2019

Jessica Polfjärd
delegationsordförande

Lena Eklöf
delegationssekreterare

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Huvuddragen i verksamheten 2018.....	5
3 Sveriges delegation	8
4 Nordiska rådets temasession i Akureyri den 9–10 april 2018.....	11
5 Nordiska rådets 70:e session i Oslo den 30 oktober–1 november 2018	13
6 Presidiet	19
7 Utskotten och kontrollkommittén	23
Utskottet för ett hållbart Norden.....	23
Utskottet för kunskap och kultur i Norden	29
Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden	35
Utskottet för välfärd i Norden	41
Kontrollkommittén	49
8 Den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC)	53
9 Den arktiska parlamentarikerkonferensen.....	56
10 Den parlamentariska Barentskonferensen.....	60
<i>Bilaga 1</i>	
Nordiska rådets svenska delegation 2018	62
<i>Bilaga 2</i>	
Framställningar, rekommendationer och interna beslut 2018	64
<i>Bilaga 3</i>	
Resolution antagen vid den 27:e parlamentariska Östersjökonferensen	66
<i>Bilaga 4</i>	
Resolution antagen vid den 13:e arktiska parlamentarikerkonferensen	71

1 Inledning

Inom ramen för Nordiska rådet samarbetar de nordiska ländernas samt de självstyrande områdena Färöarnas, Grönlands och Ålands parlament och regeringar. Samarbetet grundas på Helsingforsavtalet som undertecknades 1962 och har reviderats flera gånger sedan dess. Helsingforsavtalet anger att samarbetet omfattar sociala och rättsliga frågor, kultur, ekonomi och näringsliv, kommunikationer, miljö och säkerhet. Helsingforsavtalet utesluter inte samarbete även på andra områden. Nordiska rådet har under de senaste åren aktivt utvecklat formerna för att ge en parlamentarisk dimension till samarbetet mellan regeringarna på det utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska området.

Nordiska rådets roll är att ta initiativ där man ser problem som kan lösas på nordisk nivå eller där nya möjligheter kan tas till vara genom nordiskt samarbete. Vidare är Nordiska rådet rådgivande i frågor som rör två eller flera nordiska länder. Begreppet ”nordisk nytta” är grundläggande, vilket innebär att de nordiska länderna samarbetar om sådant de kan göra bättre tillsammans än om de agerar var för sig. Det handlar om att underlätta medborgarnas vardag, om erfarenhetsutbyte inför reformer på olika samhällsområden och om att få genomslag för gemensamma nordiska värderingar i internationella sammanhang.

Nordiska rådet består av 87 valda medlemmar från de nordiska länderna samt Färöarna, Grönland och Åland. Verksamheten bedrivs inom ramen för presidiet och de fyra utskotten samt kontrollkommittén. Sessionen är rådets högsta beslutande organ och äger rum varje höst. Sedan 2012 arrangeras också en temasession varje år. Nordiska rådets slutsatser får oftast formen av en rekommendation som riktas till Nordiska ministerrådet eller en eller flera nordiska regeringar. Nordiska rådet följer upp och kontrollerar att rekommendationerna genomförs på bästa möjliga sätt. Den svenska delegationen bidrar till detta inom ramen för arbetet i Nordiska rådet men också genom förankring i riksdagen och genom kontakter med regeringsnivån samt med organisationer och enskilda medborgare.

Norge hade ordförandeskapet för Nordiska rådet under 2018. Vid sessionen 2017 presenterade rådets tillträdande president Mickael Tetzschner (H) huvuddragen i det kommande programmet för det norska ordförandeskapet. Fyra områden var tongivande: hälsoteknologi och patientsäkerhet, utbildning och integration, hav och havsresurser samt det nordiska försvarssamarbetet. Flera av dessa prioriteringar återfanns även i både det svenska ordförandeskapsprogrammet i Nordiska ministerrådet och tidigare ordförandeskapsprogram i Nordiska rådet. Tetzschner menade att ambitionen var att bygga vidare på tidigare fastslagna prioriteringar och konstaterade även att det var positivt att det fanns en samsyn mellan parlamentariker och regeringssidan om vad det nordiska samarbetet bör arbeta med.

Avsikten med ordförandeskapsprogram för Nordiska rådet är att lyfta fram de områden där man vill ta nya initiativ eller göra särskilda insatser. Det finns däremot inte utrymme i ett kortfattat program att nämna allt det samarbete som pågår fortlöpande inom Norden eller inom ramen för Nordiska rådet. Således har såväl utskotten som presidiet fortsatt sitt arbete också på andra sakområden, även om de frågor och åtgärdsförslag som tas upp i programmet betonas särskilt i rådets arbete under 2018.

Det finns fortfarande en stark önskan från parlamentarikerhåll att öka aktualiteten i Nordiska rådets arbete för att förbättra nationell förankring och att arbeta med snabbare processer. Nordiska rådet har via sitt genomförda reformarbete eftersträvat mer politisk dialog och mindre av konsensuslösningar.

2 Huvuddragen i verksamheten 2018

Nordiska rådets verksamhet bedrivs inom ramen för presidiet, de fyra utskotten och kontrollkommittén. Verksamheten inom dessa skildras i avsnitt 6–7. Nordiska rådet eftersträvar mer politisk dialog och vill att arbetet ska vara till nordisk nytta för medborgarna, vilket innebär att de nordiska länderna samarbetar om sådant de kan göra bättre tillsammans än om de agerar var för sig. Att Norden ska vara världens mest integrerade region är en gemensam målsättning med brett stöd. Rörlighet och samarbete över landgränserna är ett bärande element i det nordiska samarbetet.

År 2018 innebar att dagsaktuella gemensamma nordiska utmaningar stod högst uppe på dagordningen. Nedan skildras de frågor som under året hade störst inverkan på rådets övergripande verksamhet.

Gränshinder

En viktig del av det nordiska samarbetet är att underlätta integrationen och arbetet mot alla former av gränshinder. Gränshinderfrågorna står alltid högt på dagordningen och vävs in i Nordiska rådets olika organ. Begreppet ”nordisk nytta” är grundläggande. Det handlar om att underlätta medborgarnas vardag och erfarenhetsutbyte inför reformer på olika samhällsområden. Det nordiska samarbetet har sedan 1950-talet bedrivits med en stark medvetenhet om att fri rörlighet gynnar handel och kunskapsutbyte, som ger den tillväxt som bygger välfärd. Att avskaffa kvarstående gränshinder inom Norden och hindra att nya uppkommer tillhör samarbetets kärna. Som ett resultat av översynen av Nordiska ministerrådets organisation för gränshinderarbetet ersattes Gränshinderforum den 1 januari 2014 med Gränshinderrådet. Gränshinderrådet har som uppgift att identifiera och föreslå åtgärder för att avlägsna gränshinder för medborgare och företag i Norden. Pyry Niemi (S) var under 2018 Nordiska rådets representant i Gränshinderrådet.

Inom Nordiska rådet har en gränshindergrupp med representation från presidiet och samtliga utskott bildats. Från svenska delegationen har ett stort antal ledamöter deltagit i gruppens arbete. Gruppens utgångspunkt är inte att utreda eller driva egna gränshinderfrågor utan att stödja ministerrådets gränshinderråd när det ger mening samt att meddela rådets representant i Gränshinderrådet om vilka konkreta gränshinder man från Nordiska rådets sida anser bör prioriteras. Samtliga utskott och presidiet diskuterar kontinuerligt gränshinderfrågor. Förutom att undanröja existerande gränshinder vill rådet även jobba för att förhindra att nya gränshinder uppstår.

Digitalisering

En digital inre marknad i Norden och Baltikum, ett fördjupat digitalt samarbete och utveckling av en sammanhängande digital infrastruktur för medborgarna, företagen och förvaltningen i regionen är målet för det nya ministerrådet för digitalisering. Även i Nordiska rådet har digitaliseringsfrågor diskuterats både i plenum och i flera av rådets utskott. Den snabba tekniska utvecklingen innebär helt nya förutsättningar, behov och villkor för individ och samhälle, för företag och offentlig sektor, för arbetsliv och utbildning och för civilsamhället. Det påverkar tillväxt och hållbarhet, välfärd och jämlikhet, trygghet och demokrati. Vid Nordiska rådets möten i Stockholm den 23–24 januari 2018 hölls ett gemensamt möte och en diskussion på temat Den digitala utvecklingens möjligheter att förbättra demokratiska och hållbara nordiska välfärdssamhällen – politiskt ledarskap och ansvar. Bland annat diskuterades digitaliseringens betydelse för den politiska demokratin och hur den demokratiska delaktigheten kan påverkas av digitalisering. Rådet har under året fortsatt arbeta med förslag om bland annat nordisk samordning kring digitalisering inom högre utbildning och forskning, välfärdsteknologi och e-hälsa samt om nordisk e-legitimation.

Klimatet och havet

Klimatfrågorna berör alla, oberoende av nation, ålder och kön. Klimatförändringarnas effekter på havet har varit en återkommande fråga som hade stor påverkan på rådets arbete under 2018 och ett prioriterat ämne i det norska ordförändringsprogrammet. I programmet stod bland annat att presidentskapet ska arbeta för att de nordiska länderna tillsammans driver på för ett ”reglerat och hållbart utnyttjande av resurserna i havet”. Havet var också i fokus på rådets temasession i Akureyri på Island där utgångspunkten för debatten var delmål 14 i Agenda 2030, som handlar om havsmiljön. Årets tema Havet resulterade även i ett antal medlemsförslag och rekommendationer.

Vid rådets septembermöten i Nuuk var det särskilt fokus på klimatfrågor och Arktis. På Grönland är spåren av den globala uppvärmningen påtagliga, och detta avspeglade sig i rådets mötesagenda. Exempelvis kan nämnas att utskottet för ett hållbart Norden bland annat behandlade frågor om sjösäkerhet i Arktis, minskade utsläpp från sjöfarten och konsumenters roll i kampen mot klimatförändringen. Vid ett gemensamt möte för hela Nordiska rådet diskuterade rådet klimatförändringar – det som har hänt och det som förväntas hända.

Den politiska regionala utvecklingen samt Nordiska rådets roll

I Nordiska rådets strategi för internationellt samarbete 2018–2022 konstateras att det skett stora förändringar runt om i världen sedan den förra strategin antogs 2012. Strategin visar på fortsatt prioritering av framför allt samarbetena

med Baltiska församlingen och den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) samt den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR) men lyfter även fram det fortsatta samarbetet med Europaparlamentet. Generellt är målsättningen att fortsätta arbeta för ett ökat nordiskt fokus i säkerhets- och utrikesfrågor, framför allt i fråga om säkerheten kring Östersjön.

Den förändrade geopolitiska situation som följt på utvecklingen i Ryssland gör att Nordiska rådet är månt om att bidra till ökad stabilitet i regionen. Nordiska rådet ville under året fortsätta att markera mot det försämrade politiska klimatet i Ryssland men fortsätta att ha kontakt och utbyte med oberoende krafter inom det ryska civila samhället. Eftersom man på regeringssidan har haft begränsade kontakter finns det ett behov av att upprätthålla parlamentariska forum såsom Östersjösamarbetet, Barentskonferensen samt det arktiska samarbetet. Nordiska rådet kommer enligt antagna riktlinjer att fortsätta att ha kontakter med ryska parlamentsledamöter men ett begränsat antal fasta årliga evenemang. Den övergripande situationen har försämrats, men de nordiska länderna och Ryssland är fortfarande nära grannar, och relationer och kontakter bör till viss grad upprätthållas, särskilt på regional nivå. Utvecklingen har medfört att Nordiska rådet stärkt sitt samarbete med länder i närområdet, särskilt med de baltiska staterna. Nordiska rådet bidrar med en parlamentarisk dimension i det utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet.

3 Sveriges delegation

I enlighet med Helsingforsavtalet består Nordiska rådets svenska delegation av 20 medlemmar och 20 suppleanter som riksdagen årligen väljer bland sina ledamöter. Delegationens sammansättning framgår av bilaga 1.

Hans Wallmark (M) var 2018 delegationens ordförande och Phia Andersson (S) delegationens vice ordförande fram till dess att ny delegation valdes den 9 oktober. Vid delegationens konstituerande möte den 10 oktober valdes Jessica Polfjärd (M) till ordförande och Gunilla Carlsson (S) till vice ordförande.

I delegationens arbetsutskott ingick, fram till dess att ny delegation valdes den 9 oktober, Hans Wallmark (M), Phia Andersson (S), Pyry Niemi (S), Lars-Arne Staxäng (M), Eva Sonidsson (S) och Aron Emilsson (SD). Suppleanter i arbetsutskottet var Maria Stockhaus (M), Staffan Danielsson (C), Rasmus Ling (MP), Lars Tysklind (L) och Håkan Svenneling (V). Vid delegationens konstituerande möte den 10 oktober utsågs, utöver delegationens ordförande och vice ordförande, Pyry Niemi (S), Maria Stockhaus (M), Lars Mejern Larsson (S) och Aron Emilsson (SD) till medlemmar i arbetsutskottet. Till suppleanter utsågs Magnus Ek (C), Lorena Delgado Varas (V), Kjell-Arne Ottosson (KD), Arman Teimouri (L) och Rasmus Ling (MP).

Nordiska rådets svenska delegation och arbetsutskott höll under året sex respektive två möten. Delegationens ordförande och vice ordförande deltog dessutom i möten mellan talmannen, utrikesutskottets presidium och delegationspresidierna. Nordiska rådets januarimöte hölls i riksdagen under den svenska delegationens värdskap.

Sverige har 2019 ordförandeskapet i Nordiska rådet, och vid sessionen i Oslo valdes Jessica Polfjärd (M) till president och Gunilla Carlsson (S) till vice president i Nordiska rådet från och med den 1 januari 2019. Delegationen utarbetade under 2018 ordförandeskapsprogrammet Norden var dag – demokrati och folklig förankring, med underrubrikerna Jämställdhet, Digitalisering, Gränshinder och Klimat. Programmet fokuserar på betydelsen av demokrati och det breda folkliga samarbete som bedrivs i de nordiska länderna.

Utrikesutskottets betänkande över den svenska delegationens redogörelse och regeringens skrivelse om det nordiska samarbetet debatterades i kammaren den 24 maj.

Uppföljning och förankring av Nordiska rådets rekommendationer

Medlemmarna av Nordiska rådets svenska delegation har liksom tidigare år följt upp Nordiska rådets rekommendationer och aktivt arbetat med att förankra dem och de nordiska frågorna i riksdagen. Delegationen har översänt de

antagna rekommendationerna till relevanta utskott och även utsett särskilt ansvariga bland delegationens medlemmar till att följa upp behandlingen av rekommendationerna. Vidare har delegationens medlemmar genom motioner, frågor och interpellationer aktualiserat rekommendationerna och andra frågor av nordiskt intresse i riksdagen. Medlemmar har också utnyttjat den möjlighet som Helsingforsavtalet medger att ställa skriftliga frågor till Nordiska ministerrådet och de nordiska ländernas regeringar.

Seminarier

Nordiska rådets svenska delegation arrangerade under året ett seminarium om digitalisering samt en lunchbriefing om det isländska alltingsvalet. I slutet av året uppmärksammade delegationen även de baltiska staternas 100-årsjubileum med ett seminarium i riksdagen.

Delegationen arrangerade den 23 maj seminariet Det digitala samhället – möjligheter och utmaningar med syfte att få en bild över digitaliseringens utveckling inom bland annat myndigheter, kommuner och landsting. Vid seminariet, som ägde rum i Skandiasalen i riksdagen, gavs också en inblick i regeringens digitaliseringsstrategi, internetanvändningen bland medborgare i Norden, utvecklingen inom hälsa, vård och omsorg, liksom barns och ungas stadig ökande användning av olika digitala plattformar. Panelen bestod av Ulf Bjereld, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet, Åsa Zetterberg, regeringens digitaliseringschef, Mattias Wiggberg, forskare på Kungliga Tekniska högskolan, Patrik Sundström, programansvarig för e-hälsa på Sveriges Kommuner och Landsting samt Jonas Söderlund, kurator på Bris.

Med anledning av det isländska alltingsvalet hösten 2017 arrangerade Nordiska rådets svenska delegation den 14 februari 2018 en lunchbriefing i riksdagen om valresultatet och det efterföljande arbetet med regeringsbildningen. Islands ambassadör Estrid Brekkan var inbjuden till briefing för att analysera valresultatet, ge en bild av isländsk politik ur ett historiskt perspektiv samt ge en orientering kring framtida politiska utmaningar. Briefingen ägde rum i före detta bostadsutskottets sessionssal och samlade runt 30 riksdagsledamöter och tjänstemän.

De baltiska staterna Estland, Lettland och Litauen firade under året 100 år av självständighet. Den svenska delegationen uppmärksammade detta genom att arrangera ett seminarium i riksdagens förstakammarsal. Vid seminariet, som ägde rum den 19 december, deltog parlamentariker från de tre baltiska staterna och ledamöter i den svenska delegationen i en paneldiskussion där det goda parlamentariska samarbetet mellan Norden och Baltikum betonades. Seminariet belyste också ländernas historia, det nutida och framtida samarbetet mellan Sverige och de baltiska länderna samt gemensamma utmaningar och möjligheter.

Dialog med den nordiska samarbetsministern

Den svenska delegationen hade under året en dialog med den nordiska samarbetsministern Margot Wallström (S) om aktuella nordiska frågor och det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet 2018. Ministern konstaterade vid ett möte med delegationen att det finns ett stort engagemang i både Norden och närområdet för samarbetet kring Östersjön. När det gällde Nordiska ministerrådet arbetade man både långsiktigt och konkret med frågor som digitalisering (5G, artificiell intelligens), jämställdhet inom arbetslivet, polis-samarbete i Norden, diverse projekt inom sjukvården samt inkludering av unga människor i socialt utsatta områden. När det gällde arbetet mot gränshinder skulle rapporten om nordiskt lagstiftningssamarbete följas upp och man tittade även närmare på frågor som integrering, rörlighet över gränserna, godkännande av yrkeskvalifikationer och en gemensam nordisk byggbstandard. Ministerrådet utvärderade också de kulturinsatser som genomförs, med ambitionen att strama upp och effektivisera den delen av verksamheten.

Informationsverksamhet

Den svenska delegationen bjöd in Föreningen Norden, Nordiska ministerrådets informationskontor Norden i Fokus, informationstjänsten Hallå Norden samt representanter för Ungdomens Nordiska råd (UNR) till sina delegationsmöten för utbyte av information och gemensamma samarbetsprojekt. Delegationens medlemmar och suppleanter medverkade även under året vid olika arrangemang i Föreningen Nordens och Norden i Fokus regi.

Övrigt

Nordiska rådets svenska delegation deltog under året med representanter i de permanenta kommittéerna för den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR) och den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC). Den parlamentariska Östersjökonferensen hålls varje år, och den arktiska parlamentarikerkonferensen hålls vartannat år. Verksamheten i dessa konferenser och permanenta kommittéer redovisas under särskilda avsnitt i redogörelsen. Våren 2018 beslutade talmannen i samråd med gruppledarna att från och med mandatperioden 2018 utse en fast delegation till både BSPC och CPAR. I syfte att möjliggöra synergier, förankring och fördjupning kunde det vara önskvärt att åtminstone en av medlemmarna i respektive delegation även var medlem i Nordiska rådets svenska delegation.

4 Nordiska rådets temasession i Akureyri den 9–10 april 2018

Nordiska rådet beslutade 2011 att, utöver den ordinarie sessionen på hösten, hålla en årlig temasession på våren. Årets temasession hölls i Akureyri, Island, den 9–10 april.

Presidiet beslutade att Havet skulle vara det övergripande temat på sessionen, med koppling till huvudtemat i Norges ordförandeskapsprogram för Nordiska rådet 2018 och FN:s hållbarhetsmål 14 (Agenda 2030) om att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling. Av ett notat som sändes ut inför temasessionen framgick att det ur ett nordiskt perspektiv finns ett antal delmål i Agenda 2030 som är relevanta att diskutera, bland annat fångstreglering och hållbara fiskbestånd, förebyggande av alla slags föroreningar i havet, från både landbaserad och marin verksamhet, minimering och åtgärdande av havsförsurningens konsekvenser samt att senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt.

Aktuell debatt om havet

Temasessionen inleddes med en aktuell debatt baserad på ett dokument från Nordiska ministerrådet om var de nordiska länderna står i förhållande till FN:s hållbarhetsmål 14 (Agenda 2030). Det konstaterades i dokumentet att de nordiska länderna har havet och dess ekosystem högt på dagordningen och att länderna är aktiva och ledande, både nationellt och internationellt. Samtidigt finns många utmaningar att arbeta med, bland annat när det gäller skydd av marina miljöer och kustnära farvatten, överutnyttjande av fiskbestånd och föroreningar i form av plast och mikroplast i haven. Sammanfattningsvis betonades i dokumentet att de nordiska länderna generellt bör arbeta för ett mer hållbart utnyttjande av havet. Det fanns en enighet bland Nordiska rådets medlemmar om att temat var högst aktuellt och att rådet arbetar aktivt med många av frågeställningarna. Det underströks också i debatten att även om klimatförändringarna inte kan undvikas är det viktigt att Norden visar ledarskap och samarbetar för att få kunskap om hur försurning och förändrade havsströmmar påverkar havets ekologi.

I samband med huvudtemat debatterades även ett rådsförslag om att minska utsläppen från sjöfarten i Norden. Det rädde enighet i plenarförsamlingen om att det var ett bra förslag, men det framfördes att transporter på havet i vissa fall kan vara ett bättre alternativ än andra typer av transporter, även miljömässigt. Utöver debatterna behandlade även Nordiska rådets presidium och fyra fackutskott temat Havet ur olika synvinklar under sina respektive möten dagen före temadebatten.

Ministerrådsförslag

Vid temasessionen presenterade Islands social- och jämställdhetsminister Ásmundur Einar Daðason ett ministerrådsförslag om en handlingsplan för nordiskt funktionshinderssamarbete 2018–2022. Handlingsplanen hade tre fokusområden: mänskliga rättigheter, hållbar utveckling och fri rörlighet. Handlingsplanen hade utarbetats av Nordens välfärdscenter och Nordiska ministerrådets sekretariat. Funktionshinderrådet hade gett inspel till innehållet och det hade också organiserats ett nordiskt arbetsseminarium med intresseorganisationer på funktionshindersområdet. Nordiska rådets plenarförsamling såg positivt på den nya handlingsplanen och beslutade enhälligt att ställa sig bakom förslaget.

Medlemsförslag

I sedvanlig ordning behandlades och debatterades ett antal medlemsförslag av Nordiska rådet under temasessionen. Bland dessa fanns frågor som gällde facklig organisering, Global Deal, nordisk transportpolitik, ett utökat försvarssamarbete mellan reservister och frivilliga i de nordiska länderna och nordiskt inflytande och samarbete med G20. Plenarförsamlingen fattade även beslut om förslag som gällde totalförsvars-, kris- och försörjningsplanering, global nedrustning av kärnvapen, harmonisering av lagstiftning gällande hbtqi-personer i Norden samt stöd för studenter i fara. Under temasessionen antogs ett tiotal rekommendationer av plenarförsamlingen.

Nyväckta medlemsförslag

Temasessionen avslutades med att ett antal nyväckta medlemsförslag presenterades för en första diskussion i plenarförsamlingen. Bland förslagen fanns nordiskt energisamarbete, försörjningssäkerhet och krisberedskap (Mittengruppen), forskning om försurning av haven (den isländska delegationen), nordiskt universitet (Mittengruppen) samt en gemensam portal och standarder för havsmiljödata (den socialdemokratiska gruppen).

5 Nordiska rådets 70:e session i Oslo den 30 oktober–1 november 2018

Nordiska rådets session är årets största nordiska forum för dialog mellan parlamentariker, statsministrar, oppositionsledare och fackministrar från hela Norden. Den 70:e sessionen anordnades i norska Stortinget den 30 oktober–1 november 2018. Viktiga teman som lyftes fram på sessionen var bland annat Demokratatin under press, Fri rörlighet i Norden och Det nordiska lagstiftnings-samarbetet.

En rad aktuella politiska frågor behandlades på sessionen; den fortsatta digitaliseringen i Norden, arbetet mot gränshinder, de nordiska sjukvårdssystemen samt nordiskt jämställdhetssamarbete. Aktuella internationella frågor och frågor kring försvars- och säkerhetspolitik togs upp då utrikesministrarna gav sina redogörelser till Nordiska rådets parlamentariker. På programmet fanns även en diskussion om nordiska arbetsmarknadspolitiska problemfrågeställningar, presentation av nya medlemsförslag samt traditionsenlig plenardebatt och votering om medlemsförslag.

Vid sessionen deltog gäster från bland annat Baltiska församlingen, den parlamentariska Östersjökonferensen och den arktiska parlamentarikerkonferensen, Europaparlamentet, Europarådets parlamentariska församling och Västnordiska rådet. Även flertalet av de nordiska talmännen fanns på plats under öppnandet med anledning av att det hölls ett nordiskt talmansmöte parallellt med sessionen i Oslo.

Toppmötet

Temat för årets toppmöte med de nordiska statsministrarna var De nordiska ländernas förmåga att möta andra länders försök att påverka våra samhällen och demokratiska processer. Sverige var ordförandeland i Nordiska ministerrådet 2018, och statsminister Löfven inledde debatten med att lyfta vår framgångsrika nordiska modell, möjlig tack vare våra länders starka och bitvis unika demokratitraditioner och folkrörelsetraditioner och att det är därför människor i Norden litat på varandra och på samhällets institutioner. Statsminister Löfvens anförande tog avstamp i huvudtemana för det svenska ordförandeskapet: ett inkluderande, hållbart, innovativt, tryggt och öppet Norden.

Jessica Polfjärd (M) vände sig med en fråga till Norges statsminister Solberg om hur de nordiska länderna tillsammans kan värna om frihandeln. Lorena Delgado Varas (V) frågade Danmarks statsminister Rasmussen om den danska regeringens ekonomiska politik samt den lagstiftning som Delgado Varas menade urholkar demokratatin, rättssäkerheten och välfärden och nämnde som exempel de så kallade gettolagarna. Gunilla Carlsson (S) frågade statsmi-

nister Rasmusson vilka konsekvenser han ser av nedskärningar och det förändrade uppdraget till public service och vad det kan få för konsekvenser för det danska folket och ytterst för demokratin.

År 2018 gästades det nordiska toppmötet av Storbritanniens premiärminister Theresa May. May framhöll hur mycket Storbritannien och de nordiska länderna har gemensamt, alltifrån en delad historia och omfattande brittiska investeringar i nordiska företag till gemensam uppskattning av nordisk kultur och design. Att de nordiska länderna och Storbritannien delar en värdegrund belystes också av May, som menade att en fundamental tro på demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter har gjort våra länder till nära partner på den internationella arenan. Efter anförandet fick varje partigrupp ställa en fråga och premiärministern fick bland annat resonera om eventuella förändringar efter brexit och huruvida brittiska och nordiska medborgare även i fortsättningen ska kunna åtnjuta de fördelar som medlemskapet i EU gett.

Ministerrådsförslag och redogörelser

Vid sessionen presenterade Nordiska ministerrådet ett antal förslag och redogörelser. Samarbetsministrarna gav sin redogörelse över årets arbete, en redogörelse om hållbar utveckling och en om gränshinder och mobilitet.

Per-Arne Håkansson (S) gick in i debatten kring hållbarhetsredogörelsen och kommenterade ansvaret för och utmaningen i att ha en folkligt förankrad klimatpolitik och vikten av samarbete med näringslivet.

Pyry Niemi (S) frågade samarbetsminister Wallström om det fanns en manual där de nordiska ländernas departement reflekterar kring och förebygger gränshinder när ny lagstiftning ska genomföras eller befintlig lagstiftning ska göras om eller omarbetas.

Utrikesministrarna och försvarsministrarna gav sina respektive redogörelser och på detta följde sedvanligt en utrikespolitisk debatt. Under denna debatt presenterades och debatterades betänkanden över medlemsförslag om inrättande av ett EU- och försvarspolitiskt utskott, ökat nordiskt samarbete i Nordamerika, en kompromiss- och förhandlingslösning för den katalanska krisen som prövar Europa samt om förstärkt nordiskt samarbete kring cyberförsvar. Angelika Bengtsson (SD) frågade utrikesministrarna om handelsavtal mellan Storbritannien och de nordiska länderna efter brexit. Rasmus Ling (MP) lyfte de nordiska ländernas betydelse för många i världen, inte minst när det gäller oppositionella och organisationer runt om som till exempel arbetar för miljö, mänskliga rättigheter och jämställdhet. Han frågade den norska utrikesministern Brende om den norska regeringens syn på aborträtten. Pål Jonson (M) menade att den försämrade säkerhetspolitiska utvecklingen i Europa har fört de nordiska länderna närmare varandra men att det fortfarande finns en djup säkerhetspolitisk splittring inom Norden, mellan EU, Nato och den militära alliansfriheten. Magnus Ek (C) lyfte å Mittengruppens vägnar vikten av utrikes- och säkerhetsfrågor och framhöll att de kunde synas mer även i Nordiska rådets arbete och struktur.

Andra ministerredogörelser handlade om det nordiska digitaliseringsarbetet, uppföljning av språkdeklarationen och ett ministerrådsförslag om nytt samarbetsprogram för miljö- och klimatsektorn. Aron Emilsson (SD) kommenterade uppföljningen av språkdeklarationen och lyfte bland annat att Norden i Skolan är ett bra digitalt verktyg för unga.

Inom välfärdsområdet presenterades samarbetsprogram inom nordiskt jämställdhetssamarbete 2019–2022, jämställdhetsredogörelsen för 2018 och en redogörelse om det nordiska hälso- och socialsamarbetet.

Medlemsförslag

Under sessionen debatterades och fattades beslut om de medlemsförslag som rådets medlemmar behandlat under året i presidiet och utskotten.

Under rubriken Hållbar utveckling debatterades betänkanden över medlemsförslag om gemensam nordisk kraft i förhållandet EU och skogspolitiken och ett förslag om Nordens röst i förhandlingarna av globala FN-avtal om biodiversitet. Flera svenska ledamöter debatterade kring medlemsförslaget om nordisk kraft i förhållandet EU och skogspolitiken. Cecilie Tenfjord-Toftby (M), talesperson för den konservativa gruppen, tackade för det positiva bemötandet av medlemsförslag och talade om skogsnäringen som en viktig näring för landsbygden och för omställningen till grön ekonomi. Kjell-Arne Ottosson (KD) talade om hur viktig skogsindustrin är för de nordiska länderna, i alla fall för delar av dem. Ottosson tog upp att de nordiska länderna måste ställa om från fossilt till ickefossilt och att skogen är en resurs som måste brukas.

Inom området kultur debatterades en utredning över möjligheterna för att etablera ett nordiskt doktorandprogram och om svanmärkning för mat, hantverk och design.

Vidare diskuterades ett betänkande över medlemsförslag om nordisk konsekvensbedömning i EU-lagstiftningsprocesserna och om att grunda nationella rådgivningskommittéer för gränshinderfrågor i de nordiska länderna. Bland andra Pyry Niemi (S) och Ola Johansson (C) förespråkade att övriga nordiska länder ska ta efter Finland och införa liknande rådgivningskommittéer.

På arbetsmarknadsområdet handlade det om ett betänkande över medlemsförslag om goda arbetsvillkor inom sjöfarten och om gemensam nordisk luftfartspolitik.

Johan Andersson (S), talesperson för den socialdemokratiska gruppen, kommenterade att Norden har stora bekymmer inom vissa branscher när det gäller social dumpning, bland annat inom sjöfarten.

Cecilie Tenfjord-Toftby (M) lyfte behovet av gemensamma spelregler, jämlik konkurrens och bra förutsättningar. Daniel Riazat (V) dryftade att förslaget är positivt och kan komma att stärka rättigheterna och minska den sociala och ekonomiska dumpningen inom sjöfarten. Han påpekade att det gäller att föra samma politik i de nationella parlamenten och inte bara i talarstolen i Nordiska rådet.

Pyry Niemi (S) debatterade, för den socialdemokratiska gruppen, om vikten av flygsäkerhet i Norden, rättvisa villkor för piloter och kabinpersonal, men också om att det är bra att det finns en sund konkurrens inom luftfarten och att det har satt en ny prägel på såväl den nordiska och den europeiska luftfarten som den globala.

Inom välfärdsområdet diskuterades betänkanden om medlemsförslag om likalönecertifikat, ökat samarbete mellan de nordiska sjukvårdssystemen och obligatorisk medling vid separation. Arman Teimouri (L), talesperson för Mittengruppen, lyfte det gångna årets dominans av metoo-rörelsen och menade att det är av vikt att lyfta mansrollen i jämställdhetsarbetet. Vidare nämnde Teimouri att lika lön à la Island är värt en diskussion i hela Norden för att se till att det blir en bättre karriärutveckling bland kvinnor och att större åtgärder behövs för att inkludera utrikes födda kvinnor i arbetslivet.

Efter två års beredande beslutade så Nordiska rådet vid sessionen i Oslo att rådet har fem officiella språk: danska, finska, isländska, norska och svenska. I beslutsmotiveringarna lyfter Nordiska rådet fram demokrati och jämlikhet, och understryker särskilt att alla parlamentariker ska ha möjlighet att uttrycka sig både i tal och i skrift på sitt eget språk.

I bilaga finns en lista över vilka av rådets medlemsförslag som 2018 mynnade ut i rekommendationer till Nordiska ministerrådet och de nordiska regeringarna.

Nya medlemsförslag

Vid sessionen presenterade representanter för de olika politiska grupperna nya medlemsförslag som ska behandlas av rådet via presidiet och utskotten under 2019. De handlade bland annat om att förstärka de nordiska miljöfinansieringsinstrumenten att elektrifiera Norden (den socialdemokratiska gruppen), nordiskt polisiärt samarbete mot cyberbrottslighet och inom forensiskt arbete (Konservativa gruppen), att tillåta sexuella minoriteter att donera blod (Nordisk grön vänster), nordisk krisberedskap (Nordisk frihet) och förstärkt civilrättsligt samarbete (Mittengruppen).

Nordiska rådets program för 2019

Vid sessionens sista dag valdes Jessica Polfjärd (M) till rådets president och Gunilla Carlsson (S) till rådets vicepresident för 2019. Jessica Polfjärd (M), tackade det norska ordförandeskapet för ett väl genomfört år och presenterade därefter det svenska ordförandeskapsprogrammet. Programmet för det svenska ordförandeskapet i Nordiska rådet 2019 har rubriken Norden var dag – demokrati och folklig förankring, och med detta program vill vi lyfta demokratins betydelse för våra samhällen med betoning på fyra områden: jämställdhet, digitalisering, gränshinder och klimat. Svenska delegationens ordförandeskapsprogram för 2019 lyfter fram betydelsen av demokrati i Norden och det

bredda folkliga samarbetet genom att sätta fokus på dagsaktuella frågor där ländernas samarbete ger mer än om vi agerar varje land för sig, vilket ger nordisk nytta. Det handlar om att underlätta medborgarnas vardag, om erfarenhetsutbyte inför reformer på olika samhällsområden och om att få genomslag för gemensamma nordiska värderingar i internationella sammanhang. För att uppnå kontinuitet och relevans i det nordiska samarbetet vill det svenska ordförandeskapet bygga vidare på tidigare ordförandeskapsprogram och fortsätta att diskutera de frågor som är dagsaktuella och som ryms inom presidiet och utskottens agendor. Programmet ska på det sättet få plats inom befintlig verksamhet och ge fortsatt legitimitet för ett nordiskt samarbete i tiden.

Nordiska ministerrådets program för 2019

Islands statsminister Katrín Jakobsdóttir presenterade vid sessionen Islands ordförandeskapsprogram för Nordiska ministerrådet 2019. Ordförandeskapsprogrammet kommer att prioritera tre områden. Den första prioriteringen är fokus på de unga i de nordiska länderna genom att främja nordiska projekt som främjar demokratisk utbildning, kulturellt samarbete mellan unga artister och ungdomars mentala hälsa genom att undersöka barnets första 1 000 dagar. Den andra prioriteringen är hållbar turism i Norden. Målet är att skapa en balans mellan tillväxt och skydd för turismen till de lättbefolkade men sårbara naturpärlorna. Den tredje fokuspunkten i Islands ordförandeskap är havet, som skräpas ned av plast och blir surare på grund av klimatförändring. För fullständigt protokoll från se sessionen, www.norden.org.

Nordiska rådets priser

Nordiska rådets priser i kategorierna litteratur, barn- och ungdomslitteratur, film, miljö samt musik utdelas en gång per år, i samband med sessionen och vid en nordisk gala som även tv-sänds i de nordiska public service-kanalerna. Av priserna är litteraturpriset, som instiftades 1962, det äldsta och barn- och ungdomslitteraturpriset, som instiftades 2013, det yngsta. Nomineringsproceduren och bedömningskommittéernas sammansättning skiljer sig åt för priserna. Följande personer mottog årets priser:

- Nordiska rådets litteraturpris: den isländska författaren Auður Ava Ólafsdóttir för romanen *Ör* (Ärr)
- Nordiska rådets barn- och ungdomslitteraturpris: den färöiske författaren Bárður Oskarsson för bilderboken *Træið* (Trädet)
- Nordiska rådets filmpris: *Kona fer í stríð* (Woman at War) av den isländske regissören, manusförfattaren och producenten Benedikt Erlingsson tillsammans med manusförfattare Ólafur Egill Egilsson och producenterna Marianne Slot och Carine Leblanc

- Nordiska rådets miljöpris: Per Ole Frederiksen, Páviâarak Jakobsen och Nette Levermann mottog på vägnar av Naturresursrådet i Attu vid Grönlands västkust priset för sin insats för att dokumentera havsmiljön och förslag på sätt att förvalta den
- Nordiska rådets musikpris: den norska kompositören Nils Henrik Asheim för verket Muohta.

För mer information om priserna, se <http://www.norden.org/sv/nordiska-raadet/nordiska-raadets-priser>.

6 Presidiet

Nordiska rådets presidium bereder övergripande politiska frågor och har ansvar för den allmänna inriktningen och utvecklingen av Nordiska rådets verksamhet samt för att denna samordnas med arbetet i de nationella parlamenten och med andra internationella organisationer. Vidare behandlar presidiet budgeten för det nordiska samarbetet samt utrikes- och säkerhetspolitiska frågor. Presidiet är rådets högsta beslutande organ när plenarförsamlingen inte är samlad och kan då fatta beslut i dess ställe. Nordiska rådets presidium består enligt arbetsordningen av en president, en vice president och högst 15 andra av Nordiska rådets valda medlemmar. Varje land och varje partigrupp ska vara representerade i presidiet. Presidiets medlemmar väljs av plenarförsamlingen. Svenska medlemmar av presidiet under 2018 var fram till valet Hans Wallmark (M), Phia Andersson (S) och Robert Halef (KD). Efter riksdagsvalet 2018 valdes ny svensk delegation, och nya svenska ledamöter i presidiet blev då Jessica Polfjärd (M), Gunilla Carlsson (S) och Magnus Ek (C).

Enligt den rotationsordning som tillämpas hade Norge ordförandeskapet för Nordiska rådet 2018. Vid den 69:e sessionen i Finland oktober 2017 valdes Michael Tetzschner (H) till president och Martin Kolberg (A) till vice president för Nordiska rådet 2018.

Samarbetet under 2018

Samarbetet med olika aktörer i Nordens närområden inleddes i mitten av 1990-talet och har hög prioritet. Samarbetet har vuxit på senare år, vad gäller både samarbetspartner och antal politiska sakområden som varit föremål för diskussioner. Det bedrivs nu både bilateralt med parlament i Nordens grannländer genom ömsesidiga inbjudningar till seminarier och sessioner samt i form av aktivt deltagande i de regionala parlamentariska samarbetsstrukturer som finns för Arktis-, Barents- och Östersjöområdena, vilka behandlas i avsnitt 8–10.

Nordiska rådets internationella strategi för 2018–2022 identifierar teman där Nordiska rådet kan bidra till att göra skillnad. Strategin innebär också en strängare prioritering av Nordiska rådets internationella arbete. För Nordiska rådet har framför allt kontakterna och samarbetet på parlamentarisk nivå med Estland, Lettland och Litauen och de tre baltiska parlamentens samarbetsorgan Baltiska församlingen varit av särskild vikt. Presidierna i de båda organisationerna träffas årligen för att diskutera arbetsplaner och samarbete det kommande året. Därutöver är det samarbetena med CPAR i Arktis och BSPC i Östersjöregionen som betonas tillsammans med det fortsatta samarbetet med Europaparlamentet.

Det finns en strävan i Nordiska rådet att förtydliga kontakterna med Europaparlamentet och de nordiska Europaparlamentarikerna. När representanter för rådet besökt EU-parlamentet har man bland annat diskuterat utrikes- och

säkerhetsfrågor, Östersjöfrågor och antibiotikaresistens. Nordiska rådet har öppnat ett kontor i Bryssel och anställt en medarbetare som rådgivare i EU-frågor. Hon är rådets första medarbetare i EU-högkvarteret i Bryssel med uppdrag att skapa nätverk som är väsentliga för samarbetet mellan Nordiska rådet och EU-parlamentet. Tjänsten är en tidsbegränsad projektanställning på ett år med möjlighet till förlängning i ytterligare två år. Sommaren 2019 ska en extern aktör utvärdera utfallet, och presidiet och rådet ska diskutera det fortsatta arbetet och Brysselkontorets framtid.

Presidiet upprätthåller kontakterna och samarbetet med Ryssland, särskilt i de regioner i nordvästra Ryssland som ligger nära Norden. Nordiska rådet kommer enligt antagna riktlinjer att fortsätta arbeta med ryska parlamentsledamöter, men efter utvecklingen i Ukraina under 2014 och framåt begränsas antalet fasta årliga evenemang och i stället tittar man på andra alternativ för dialogmöten. Den övergripande situationen har försämrats, men de nordiska länderna och Ryssland är fortfarande nära grannar, och relationer och kontakter bör till viss grad upprätthållas, särskilt på regional nivå. Vid sessionen i Oslo genomfördes dock inte det sedvanliga årliga mötet med ryska parlamentarikerna.

Samarbetet med Västnorden och Nordens grannländer mot väst är också fortsatt prioriterat. Dessa områden har en helt unik natur samtidigt som de miljömässigt är ytterst sårbara i en tid av snabba klimatförändringar. Nordiska rådet har observatörsstatus till Västnordiska rådet (Island, Färöarna och Grönland), och presidiets rapportör var fram till riksdagsvalet 2018 Phia Andersson (S).

Ärenden under 2018

Presidiet tog under året utgångspunkt för sitt arbete i det norska ordförandeskapsprogrammets prioriterade områden: hälsoteknologi och patientsäkerhet, utbildning och integration, hav och havsresurser samt det nordiska försvarssamarbetet. De ärenden som upptog mest tid under arbetsåret var språk i Nordiska rådet, samhällssäkerhet och beredskap, budget för Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet samt utvärdering av Nordiska rådets priser och prisutdelning.

Presidiet har under året fortsatt att behandla medlemsförslag om godkännande av alla de nordiska ländernas nationalspråk som officiella arbetsspråk i Nordiska rådet. Vid sessionen i Helsingfors 2017 beslöt parlamentarikerna att skjuta fram beslutet om officiella arbetsspråk till sessionen i Oslo 2018. Man enades dock om ett kompromissförslag som förbättrade finskans och isländskans ställning inom det nordiska samarbetet betydligt. Enligt kompromissbeslutet har alla rådets medlemmar möjlighet att lämna in ett medlemsförslag på sitt eget språk, och protokoll på skandinaviska översätts i fortsättningen till finska och isländska. Nordiska rådets sekretariat fick i uppdrag att utreda vilka möjligheter som finns att förenkla och skynda på arbetsgången med hänsyn till

mötesmaterial och mötesstruktur i Nordiska rådet. Presidiet behandlade ärendet under hela året.

Efter två års beredande beslutade så Nordiska rådet vid sessionen i Oslo 2018 att rådet har fem officiella språk: danska, finska, isländska, norska och svenska. I beslutsmotiveringarna lyfter Nordiska rådet fram demokrati och jämlikhet, och understryker särskilt att alla parlamentariker ska ha möjlighet att uttrycka sig både i tal och i skrift på sitt eget språk. Också i arbetsordningen från 2012 definieras alla språken som likvärdiga, men de finländska och isländska ledamöterna har upplevt situationen som orättvis. Behovet av tolkning har ökat betydligt under de senaste åren, vilket medför en kontinuerlig kostnadsökning. I rådets beslut konstateras att de budgetmässiga konsekvenserna av nyordningen ytterligare behöver förtydligas, vilket gör att förändringen kan träda i kraft först i början av 2020. Som en del av förberedelserna vill rådet också utreda om man i framtiden kunde ta i bruk distanstolkning, och på det sättet eventuellt få ned utgifterna. Arbetspråken inom Nordiska rådets sekretariat kommer också i fortsättningen att vara danska, norska och svenska, men rådet slår fast att det alltid bör finnas personal inom sekretariatet som har grundliga kunskaper också i isländska och finska.

Presidiet har under året börjat behandla medlemsförslag om nordiskt energisamarbete, försörjningssäkerhet och krisberedskap. Presidiet har konstaterat att detta ärende har likheter med tidigare behandlat ärende om totalförsvar och kris- och försörjningsplanering, vars rekommendation Nordiska ministerrådet svarat att man delvis uppfyllt. Därför beslutade presidiet att etablera en arbetsgrupp inom sig som får i uppgift att titta både på det nya förslaget och på ministerrådets svar på rekommendationen och lämna förslag till presidiet inför beslut om betänkande. I gruppen sitter en representant per partigrupp. Magnus Ek (C) deltar för Mittengruppen.

Presidiet har under året tagit del av och diskuterat pågående utvärdering av Nordiska rådets priser och prisutdelning. Under 2019 ska beslut fattas om eventuella förändringar från och med 2020.

Processen kring nomineringar och offentliggörande samt formatet för prisutdelningen var fram till 2013 något nedtonad. Till följd av mångåriga diskussioner i både Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet, ett antal medlemsförslag samt efter en idé från den norska delegationen beslutade Nordiska rådets presidium 2012 att man vid den 65:e sessionen i Oslo 2013 skulle prova en ny modell för prisutdelningen. Samtliga nominerade skulle bjudas in och vinnarna avslöjas vid en tv-sänd prisutdelning. Det nya formatet har betydligt ökat arbetsmängd och kostnader, främst för de nationella parlamenten. Då alla fem länder anordnat prisutdelning i samband med sessionen skulle detta nya koncept utvärderas. Den processen är nu pågående. Frågor presidiet under året diskuterat handlade bland annat om organisationen, finansieringen, arbetsmetoder, samarbete och kommunikation. Den svenska delegationen efterfrågade i början av sommaren i ett brev till Nordiska rådets rådsdirektör kompletterande information om processen och menade att de personella och ekonomiska

faktorena ska belysas vid en utvärdering och att de nationella parlamenten och deras delegationer ska delta och intervjuas i utvärderingen.

Nordisk utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik

Nordiska rådet bidrar med en parlamentarisk dimension i det utrikes-, försvars- och säkerhetspolitiska samarbetet. Presidiet möter i samband med sessionerna de nordiska utrikesministrarna för en dialog om aktuella frågor. Försvarsfrågor stod även 2018 högt uppe på dagordningen i Nordiska rådet. Den fortsatt spända situationen i Östersjön har bidragit till detta.

En första rundabordskonferens om det försvarspolitiska samarbetet i Nordiska rådets regi hölls i Helsingfors 2013. Erfarenheterna från rundabordssamtalet visade på att det var en lyckad form för att åstadkomma en levande och konstruktiv dialog om frågorna, och det beslutades bli årligt återkommande i landet som har ordförandeskapet i det nordiska försvarssamarbetet Nordefco.

Eftersom Norge hade ordförandeskapet 2018 arrangerade Nordiska rådet och den norska delegationen den 26 juni ett rundabordssamtal med temat Cybersäkerhet och hybridkrig. Norges försvarsminister Frank Bakke Jensen inledde med att presentera de norska ordförandeskapsprioriteringarna och Nordefcos nya vision.

Budget för det nordiska samarbetet 2018

Budgeten för det nordiska samarbetet inom ramen för Nordiska ministerrådet 2018 uppgick till 931 031 000 danska kronor. Ministerrådet beslutar om budgetramen och ska enligt Helsingforsavtalet genomföra de förslag till ändringar som Nordiska rådet rekommenderar om det inte finns synnerliga skäl att inte göra det. Budgeten för det nordiska samarbetet 2018 låg kvar på 2017 års nivå. Presidiet och partigruppernas budgetordförande har i förhandlingarna med Nordiska ministerrådet rekommenderat ändringar i budgetförslaget vilka till stor del har tillmötesgåtts.

Nordiska rådets egen budget för 2018 uppgick till 36 260 000 danska kronor, och för 2019 uppgår den till 36 360 000 danska kronor. Sverige betalade 31,6 procent av kostnaden 2018. Rådsdirektören har under året, på presidiets uppdrag, skrivit brev till de nationella parlamentens talman och efterfrågat att budgeten från 2020 ska pris- och löneomräknas. Enligt rådande ordning i riksdagen äskar delegationen under början av året medel för sin verksamhet kommande år, och brevet är en del av underlaget för beräkningen.

7 Utskotten och kontrollkommittén

Utskottet för ett hållbart Norden

Utskottet för ett hållbart Norden arbetar med frågor som rör miljö- och naturskydd, klimat, hållbart användande av naturresurser, jord- och skogsbruk, fiskeriförvaltning och sjöfart. Även livsmedelsfrågor, konsumentskydd, atomsäkerhet och biologisk mångfald behandlas i utskottet.

Svenska medlemmar i utskottet var fram till riksdagsvalet i september Suzanne Svensson (S), Thomas Finnborg (M), Richard Jomshof (SD), Rasmus Ling (MP) och Lars Tysklind (L). Efter valet fick den svenska delegationen nya medlemmar. Därefter ingick Emilia Töyrä (S), Cecilie Tenfjord-Toftby (M), Angelika Bengtsson (SD) och Rasmus Ling (MP) i utskottet. Lars Tysklind (L) var utskottets ordförande fram till riksdagsvalet i september.

Utskottets verksamhet 2018

Utskottet har under året haft fem möten. Inför 2018 hade utskottet valt att primärt arbeta med frågor om klimat, sjöfartssäkerhet och reduktion av plastavfall och mikroplaster samt införlivandet av FN:s hållbarhetsmål. Utskottet har under året även arbetat med uppföljningen av det norska ordförandeskapsprogrammet, skogspolitik och biodiversitet. Thomas Finnborg (M) utsågs till rapportör för uppföljningen av frågan om pant i Norden, Suzanne Svensson (S) utsågs till rapportör för frågor om transportpolitik och Rasmus Ling (MP) var under året rapportör i frågan om klimatpolitik samt i frågan om hållbar rörlighet.

Utskottet har under året fått besök av ett stort antal externa gäster, sakkunniga och experter som har gett information om särskilda sakfrågor. Under året har utskottet bland annat träffat representanter från Nordiska utvecklingsfonden (NDF), fiskeindustrin, Islands center för turismforskning, Svenska Miljöinstitutet och konsulter som arbetar med framtidens jordbruk.

Årets sommarmöte hölls i Tromsø i Norge och fokuserade på frågor kring havet, arktisk turism, plastavfall och hållbar konsumtion. Under sommarmötet besökte utskottet bland annat Havsforskningsinstitutet. Utskottet tog även del av presentationer av representanter för universitet i Tromsø och turistdestinationen Lyngfjord om den ökade turismen i regionen och dess effekter på klimatet och industrier. Vid sommarmötet hölls även en rundabordskonferens om hållbar konsumtion.

Som brukligt höll utskottet ett samrådsmöte med de nordiska miljöministrarna i samband med höstsessionen i Oslo. Vid mötet avhandlades bland annat frågor om hur Norden kan bli bättre på att hitta lösningar som kopplar samman klimat och biodiversitet. Därtill diskuterades gemensamma satsningar för att uppnå ett ambitiöst globalt FN-avtal om biodiversitet. Utskottet tog även upp frågan om mikroplast i dricksvatten och ställde sig frågande till

varför ministrarna inte valt att ställa sig bakom förslaget till gemensamma insatser och forskning i fråga om detta.

Klimat- och energipolitik

Utskottet har under året behandlat ett ministerrådsförslag om nytt samarbetsprogram för miljö- och klimatsektorn för perioden 2019–2024. Samarbetsprogrammet pekar på vikten av samarbete för att möta de allt fler och allt svårare utmaningar som klimatet står inför. Programmet fokuserar även på hållbar utveckling, gemensamma satsningar för att driva på ambitiösa internationella miljö- och klimatavtal och påskyndande av omställningen till en cirkulär ekonomi. Samarbetsprogrammet innehåller 72 prioriteringar och är indelat i följande fem temaområden:

- cirkulär ekonomi
- klimat och luft
- kemikalier – miljö och hälsa
- biologisk mångfald
- hav och kust.

Vid utskottets behandling av förslaget konstaterades att utskottet var mycket nöjt med ministerrådets ambitionsnivå. Utskottet framhöll dock en önskan om större vikt på arbetet med kemikalier samt uppföljning av rapporten från Tine Sundtoft, tidigare norsk klimat- och miljöminister, som presenterades i början av 2018. Utskottet hade 17 konkreta ändringsförslag (rek. 18/2018/hållbart).

I samband med januarimötet i Stockholm ordnade utskottet en rundabordskonferens på temat Klok klimatpolitik för grönare transport. Konferensen anordnades som en uppföljning på rundabordskonferensen som hölls i riksdagen i september 2016. Vid konferensen diskuterades grön omställning ur dels ett nordiskt perspektiv och dels ett EU-perspektiv. Lars Tysklind (L) var moderator för seminariet och Stina Bergström (MP) deltog i panelsamtalet. Som uppföljning på rundabordskonferensen skickade utskottet under våren ett brev till miljö- och klimatministrarna med synpunkter på bland annat koldioxidkrav för lätta bilar, gemensamma satsningar för att höja den internationella ambitionsnivån och gemensamma satsningar för hållbart biobränsle.

Under våren beslutade utskottet att tillsammans med utskottet för tillväxt och utveckling ta fram ett positionspapper om kommissionens förslag om ren mobilitet som presenterades i november 2017. Rasmus Ling (M), utskottets rapportör för hållbar mobilitet, tog tillsammans med rapportören för transportfrågor i utskottet för tillväxt och utveckling fram ett förslag till positionspapper som antogs av de båda utskotten. Positionspapperet innehöll bland annat förslag om nya utsläppsmål med en minskning med 30 procent till 2025 och 50 procent till 2030 och förslag om ökad öppenhet för konsumenter. Positionspapperet sändes därefter till nordiska Europaparlamentariker inför parlamentets ställningstagande till kommissionens förslag.

I samband med FN:s klimattoppmöte COP 24 2018 i Katowice i Polen arrangerade Nordiska rådet ett internt nordiskt möte mellan medlemmar av parlamentet i Norden och parlamentariker från Tyskland, Sydafrika, Zimbabwe och Frankrike. Nordiska rådet hade en heldag i den nordiska paviljongen med fem olika sidoevenemang.

Sjöfart

Utskottet har under året arbetat med frågan om sjöfartens klimatpåverkan på havet. Ett medlemsförslag lades fram av Nordisk grön vänster om ett ökat samarbete kring insatser för att minska utsläppen från sjöfarten i Norden och Arktis. Bakgrunden till förslaget var de negativa miljöeffekter som sjöfarten kan ha till exempel genom oljespill, utsläpp av avloppsvatten och utsläpp av kväveoxider. Utskottet ställde sig positivt till förslaget då det gick i linje med tidigare rekommendationer samt med målsättningen bakom hållbarhetsmål 14 i Agenda 2030 – att bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för hållbar utveckling.

Vid utskottets behandling av medlemsförslaget framkom önskemål om ytterligare konkretisering av vilka insatser som kan göras. Detta resulterade i följande tre rekommendationer med grund i medlemsförslaget:

- en uppmaning om att ta initiativ till ett nordiskt samarbete om att utveckla gemensamma nordiska standarder för en miljödifferierad hamnavgift och främjande av den gröna omställningen i sjöfarten (rek. 1/2018)
- att Danmark, Sverige och Finland ska arbeta för ett stärkande av miljödimensionen i den pågående revisionen av direktiven av mottagningsanläggningar i hamnar för leverans av avfall från fartyg (rek. 2/2018)
- ett förstärkt samarbete inom den internationella sjöfartsorganisationen IMO (rek. 3/2018).

Rekommendationerna antogs i samband med temasessionen i Akureyri. Nordiska ministerrådet och de nordiska regeringarna lämnade svar på rekommendationerna under hösten vilka behandlades av utskottet vid mötet i samband med sessionen i Oslo. Ministerrådet var positivt inställt till rekommendationerna men utlovade inga konkreta åtgärder. Utskottet ansåg därefter frågan som färdigbehandlad.

Agenda 2030, Hav och marina resurser

Utskottet för ett hållbart Norden har huvudansvar för hållbarhetsmålen 2, 6, 11 och 13–15. Vid sommarmötet 2017 beslutade utskottet att prioritera mål 14, Hav och marina resurser, under perioden 2018–2019. Utskottet beslutade att särskilt behandla sex aspekter av frågan: fiske och hållbart fiskbestånd, klimatändringens effekt på havet, föroreningar från landbaserad verksamhet, be-

skyddade marina områden, internationellt samarbete för att främja hållbart användande av havsresurserna samt innovativa lösningar för att skydda det marina livet.

Utskottet har under året arbetat för att få en överblick över klimatförändringarnas effekter, möjligheter att minska koldioxidutsläpp från fiskesektorn, plastföroreningar och internationellt samarbete för hållbart användande av naturresurser.

I samband med utskottets möte vid temasessionen i Akureyri höll representanter för Föreningen för isländska fiskeföretag en presentation om fiskebåtars klimatavtryck. Under de senaste åren har de totala utsläppen av växthusgaser ökat avsevärt på Island medan fiskeindustrin har reducerat sina utsläpp med 43 procent. Utsläppen väntas minska ytterligare då fisket blir mer effektivt.

Vid utskottets sommarmöte redogjorde Maria Fossheim från Havsforskningsinstitutet för klimatförändringarnas effekter på nordliga hav och ekosystem. Det konstaterades att Barents hav är ett av de mest utsatta haven såtillvida att det har påverkats av den globala uppvärmningen och att temperaturen i havet därmed har ökat markant. Effekten blir att Barents torskbestånd flyttar på sig och utökar sitt levnadsområde. Forskning visar även på andra förändringar i ekosystemet där några arter vinner terräng medan andra tappar.

Klimatförändringarnas effekter på havet har varit en återkommande fråga i utskottet under året vad gäller både medlemsförslag, presentationer och sidoevenemang. Havet var även huvudfrågan på temasessionen i Akureyri då frågor om bland annat fiskbeståndet, försurning och internationellt samarbete för att främja hållbart användande av havsresurser behandlades. I samband med septembermötet i Nuuk ordnades ett sidoevenemang som även det berörde klimatförändringarnas påverkan på havet. Under höstsessionen i Oslo anordnades en workshop och en utställning på temat Varken fågel eller fisk – konst om hållbar marinförvaltning och havsskräp. Den isländska delegationen lade under året fram ett förslag om att Nordiska rådet rekommenderar ministerrådet att ta initiativ till ett nordiskt samarbete om forskning om havsförsurning och hur det kan förväntas påverka ekosystemet. Bakgrunden till förslaget är att levnadsförhållandena inom de nordiska länderna till stor del beror på havets resurser (A 1736/hållbart). Utskottet ser positivt på förslaget och kommer att arbeta vidare med det under 2019.

Reducering av plastavfall och mikroplast

Cirkulär ekonomi och avfallspolitik har varit ett återkommande tema i utskottet under året. Utskottet har bland annat arbetat med plast i dricksvatten efter ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen. Vid januarimötet beslutade utskottet att skicka en skriftlig fråga till de nordiska regeringarna om mikroplast i dricksvatten. Utskottet har även diskuterat möjligheten att arrangera ett rundabordssamtal om plastens miljökonsekvenser men beslutade att skjuta på frågan till 2019. Medlemsförslaget resulterade i en rekommendation

som ökad forskning om hur plastartiklar hamnar i dricksvatten samt om huruvida de utgör en hälsofara eller inte (rek. 14/2018/hållbart).

I samband med utskottets möte i Akureyri behandlades två svar från de nordiska regeringarna och ministerrådet om att minska plastavfallet i Norden och att vidta åtgärder som kan stoppa nedskräpningen i havet samt motivera konsumenterna och producenter att återvinna plastavfall. Utskottet ställde sig positivt till att de nordiska regeringarna arbetar aktivt med att söka lösningar på problemet att plastavfall inte återvinns i tillräckligt hög grad. I samband med sommarmötet behandlades svar från de nordiska regeringarna och ministerrådet gällande en rekommendation om att använda pantsystem för att främja den cirkulära ekonomin. Ministerrådet svarade då att man inte önskar att följa upp förslaget utan hänvisar till de många olika initiativen inom cirkulär ekonomi. De nationella regeringarna är däremot positiva till att undersöka om pantsystemet kan utvecklas till att täcka fler produkter. Utskottet konstaterade att man trots allt var nöjd med svaret även om man önskar att frågan gällande pant i gränsregioner tydliggjordes och att arbetet kring att utvidga pantsystemet gavs större betydelse.

Vid utskottets sommarmöte deltog Åsa Stenmarck, vid Svenska Miljöinstitutet, som fått i uppdrag av den svenska regeringen att utreda plastens miljöeffekter, för att presentera sin delrapport. En viktig slutsats som dras i delrapporten är att plast som kallas nedbrytbar endast kan brytas ned vid industriell kompostering, inte av sig själv i naturen.

Hållbar konsumtion

Utskottet har under året haft en dialog med flera av de nordiska konsumentorganisationerna om politiska åtgärder som kan främja hållbar konsumtion och som gör det lättare för konsumenterna att välja produkter som främjar hållbar utveckling. Ett förslag som har diskuterats är att utveckla svanmärkning. Under utskottets sommarmöte hölls en rundabordskonferens om hållbar konsumtion på temat Det ska vara lätt att välja rätt. Konferensens huvudsakliga fokus var användning av textil och elektronik och hur konsumenters beteende kan gå mot en mer hållbar riktning. Lars Tysklind (L) höll ett inledningsanförande vid konferensen. Vid konferensen deltog även representanter för bland annat konsumentverken i Sverige och Norge. Konferensen resulterade i ett antal uppmaningar till exempel gällande att de nordiska länderna bör inta en ledande roll inom hållbarhetsfrågor, att produkters hållbarhetstid ska öka, att konsumenterna ska få tydligare information och att det ska vara lättare och billigare att reparera produkter. Som uppföljning på konferensen valde utskottet att arbeta vidare med frågan kring kemikalier samt en möjlig utveckling av svanmärkning.

Skogspolitik

Den konservativa gruppen lade fram ett medlemsförslag om en gemensam nordisk kraft i förhållandet EU och skogspolitiken. Bakgrunden till medlemsförslaget är skogsnäringens betydelse för de nordiska länderna. Skogsnäringen ger arbetstillfällena och är även av betydelse för energiproduktionen och den gröna omställningen. Skogen ses även som en avgörande faktor i att nå de miljö- och klimatmål som finns både på nationell nivå och på EU-nivå. Medlemsförslaget innebär stärkta nordiska ställningstaganden om skogen i relation till EU. Förslaget sändes ut på remiss till berörda parter och behandlades därefter vid utskottets sammarmöte. Förslaget resulterade i två rekommendationer om att arbeta för och driva på ett gemensamt nordiskt ställningstagande rörande skogsnäringar i förhållande till EU som godkändes av presidiet (rek. 21/2018/hållbart och rek. 22/2018/hållbart).

Biodiversitet

Vid utskottets septembarmöte diskuterades processen för utveckling av ett globalt FN-avtal om biodiversitet. Fram till 2020 ska internationella förhandlingar och aktiviteter hållas för att ta fram innehållet i det nya avtalet. Utskottet beslutade vid mötet att ge sekretariatet i uppdrag att utarbeta ett utskottsförslag om att säkra de ungas deltagande i processen samt att lyfta frågan om ungas deltagande i samband med samrådsmötet med miljöministrarna under sessionen. Rådet utfärdade en rekommendation om att anordna aktiviteter för att engagera de unga i framtagandet av ett globalt avtal om biodiversitet (rek. 32/2018/hållbart). Därtill utfärdades en rekommendation om att Nordiska ministerrådet bör samarbeta med Nordiska rådet, Nordiska barn- och ungdomskommittén (Nordbuk) och UNR om utvecklandet av ett koncept för unga deltagande i utvecklingen av det globala avtalet om biodiversitet (rek. 33/2018).

Budgetfrågor

Utskottet behandlade ministerrådets budget för 2019 vid sitt sammarmöte. Vid mötet konstaterades att utskottet önskade göra inspel om budgetmedel för att arbeta med frågorna kring hållbar bioenergi och ett ökat fokus på mikroplast, särskilt mikroplast och bildäck.

Vid utskottets septembarmöte i Nuuk diskuterades långsiktiga budgetprioriteringar, och utskottet konstaterade att man inte hade några inspel till budgeten för 2020.

Utskottets verksamhet 2019

Utskottet kommer under 2019 att följa upp frågorna om rundabordssamtal om hållbar konsumtion, forskning om havsförurning, plastpartiklar i dricksvattnet, etablering av en nordisk databas för havsmiljödata, en nordisk röst i för-

handlingarna om FN-avtalet om biodiversitet samt återvinningsstrategin. Därtill kommer utskottet under året att arbeta med frågor om hållbar konsumtion och produktion, klimatsmart byggande, en nordisk röst i förhållande till FN-avtalet om biologisk mångfald och deltagandet i klimattoppmötet COP 25.

Utskottet kommer även under 2019 att arbeta med Agenda 2030, särskilt hållbarhetsmål 14 Hav och marina resurser.

Utskottet för kunskap och kultur i Norden

Utskottet för kunskap och kultur i Norden behandlar frågor om kultur, litteratur, film och medier samt forskning och utbildning. Utskottet arbetar också med frågor som rör barn- och ungdomskultur, språksamarbete, idrott, folkbildning, vuxenundervisning samt civilsamhället och frivilligsektorns roll i våra demokratiska samhällen.

Svenska medlemmar i utskottet var fram till valet i september Aron Emilsson (SD), Peter Johnsson (S), Eva Sonidsson (S) och Lars-Arne Staxäng (M). Efter valet utsågs Aron Emilsson (SD), Lars Mejern Larsson (S), Kjell-Arne Ottosson (KD) och Daniel Riazat (V) till medlemmar i utskottet. Aron Emilsson (SD) var även utskottets vice ordförande.

Utskottets verksamhet 2018

Utskottet för kunskap och kultur i Norden har under året haft fem möten, och man har bland annat arbetat med ärenden som rör forskning, förebyggande folkhälsoarbete för att minska skolavhopp, geoblockering och sanktioner mot matchfixning. Övriga frågor som behandlats i utskottet har rört samarbete mellan folkhögskolor i Norden, digitalisering i Norden, litteraturfrågor, ömsesidigt erkännande av utbildning och yrkesmässiga kvalifikationer samt stöd för studenter i fara. Utskottet har även följt arbetet i EU på prioriterade områden, till exempel upphovsrätt och geoblockering, medier och språkfrågor och FN:s globala hållbarhetsmål har ingått i arbetet på relevanta områden.

Liksom tidigare år har utskottet haft möten med ministrar, sakkunniga, experter, frivilligorganisationer och andra nordiska organisationer för att inhämta information och kunskap inom aktuella områden. Under året har utskottet bland annat träffat representanter från Nordiska ministerrådets sekretariat för utbildning, Røros folkhögskola, Hof kulturcenter, Nordiska folkhögskolerådet och Nordens institut på Grönland (Napa). Utskottet har också deltagit i möten med Baltiska församlingen och haft dialogmöten med Sveriges minister för högre utbildning och forskning, Helene Hellmark Knutsson, samt Sveriges kulturminister Alice Bah Kuhnke.

Årets sommarmöte/studieresa förlades till Höga kusten i Sverige. I Örnsköldsvik informerades utskottet bland annat om kommunens arbete med att marknadsföra världsarvet Höga kusten som en attraktiv destination. I samband med sommarmötet besöktes även yrkeshögskoleutbildningen Musikma-

karna/Songwriters Academy of Sweden och Naturum vid Skuleberget. Utskottet fick också en orientering om hur man på Ådalsskolan i Kramfors arbetar konstruktivt med digitalisering och hur man ser på den nya tekniken som en möjlighet och framgångsfaktor.

Som brukligt hade utskottet för kunskap och kultur i Norden en dialog med de nordiska kulturministrarna i samband med Nordiska rådets höstsession. Vid mötet, där kulturministrarna från Norge och Sverige deltog, diskuterades bland annat utskottets förslag om översättning av verken som vunnit Nordiska rådets litteraturpris, en översyn av Nordiska rådets samtliga fem priser samt förslaget om ett nordiskt tv-pris. Under mötet diskuterades även samverkansformerna mellan Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, detta med anledning av att ett antal rekommendationer till ministerrådet bedömts vara alltför riktade mot enskilda konkreta projekt på kulturområdet för att kunna bifallas. Från ministrarnas sida framhölls att kultursatsningen Nordic Matters på Southbank Centre i London, med syftet att främja nordisk kultur, fått en mycket positiv respons. En ny liknande satsning planeras därför inför 2019. Övriga frågor som diskuterades rörde geoblockering, språkutvecklingen i Norden och hållbarhetsmålen på kulturområdet.

Utbildning och forskning

Utskottet för kunskap och kultur i Norden behandlade i början av året ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om möjligheterna att etablera en nordisk folkhögskola i alla nordiska länder. Förslaget syftade till att främja nordisk kultur och språk, nordiska traditioner och nordiskt samarbete. Inför den fortsatta behandlingen beslutade utskottet att skicka förslaget på remiss till bland annat Nordiska folkhögskolerådet, Nordens Folkhögskola Biskops Arnö, Folkhögskolerådet i Norge och Finlands Folkhögskoleförening. Remissinstanserna var eniga i att en harmonisering av reglerna för studiestöd när det gäller studier i annat nordiskt land borde utredas och att nätverksarbetet mellan folkhögskolorna i Norden borde stärkas. Man ansåg dock att en nordisk folkhögskola i varje land inte är det bästa sättet att profilera Norden bland folkhögskolorna. Utskottet beslutade därför att inte gå vidare med det ursprungliga förslaget, men att i samarbete med Nordiska folkhögskolerådet ta fram ett alternativt förslag om nordiskt folkhögskolesamarbete och rörlighet för studenter som vill studera i ett annat nordiskt land.

Nordiska rådet antog vid temasessionen i april en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att utreda om det norska Students at Risk-programmet kan etableras i samtliga nordiska länder (rek. 11/2018/kultur). Rekommendationen grundade sig på ett medlemsförslag framlagt av Mittengruppen där man lyfte fram programmet Students at Risk som syftar till att ge utländska studenter som arbetar för demokratiutveckling och mänskliga rättigheter i länder med totalitära regimer möjlighet att fullfölja sina studier i Norge. En utvärdering som genomfördes 2017 visade att programmet, som inleddes 2015, fungerar

väl, och den norska regeringen har därför beslutat om en förlängning. I Nordiska ministerrådets svar på rekommendationen framfördes att denna fråga är av nationell karaktär och därför inte kan behandlas av Ministerrådet för utbildning och forskning (MR-U). Utskottet beslutade därför att avskryva rekommendationen och i stället formulera en skriftlig fråga till Danmarks, Finlands, Islands och Sveriges regeringar om ifall Students at Risk-programmet har diskuterats på regeringsnivå och om det finns ett intresse för att etablera ett liknande program i respektive land. Svar på frågan förväntades inkomma i början av 2019.

Utskottet arbetade under året med ett medlemsförslag framlagt av Mittengruppen om en nordisk vision för samarbete inom forskning, vetenskap och högre utbildning. Mot bakgrund av att MR-U för närvarande arbetar med ett nytt samarbetsprogram där denna fråga är inkluderad menade utskottet att förslaget behövde konkretiseras, exempelvis med koppling till det av Nordiska ministerrådet finansierade Nordic Master-programmet som bl.a. syftar till att utveckla och underlätta samarbetet för universitet och högskolor i Norden. Utskottet betonade även fördelarna med en samordning av forskningen som i dag bedrivs i de nordiska länderna, till exempel via gemensamma doktorandprogram, och framhöll att detta ligger i linje med mål 4 i Agenda 2030: att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla. Behandlingen av förslaget utmynnade i en rekommendation till Nordiska ministerrådet att utreda möjligheterna att etablera ett nordiskt PhD-program (rek. 23/2018/kultur).

I slutet av 2017 tillsatte utskottet för kunskap och kultur i Norden och utskottet för välfärd i Norden en arbetsgrupp med uppdraget att utarbeta ett gemensamt utskottsförslag om förebyggande folkhälsoarbete för att minska skolavhopp. För att inhämta kunskap om vad som görs på området hade arbetsgruppen under våren 2018 ett möte med inbjudna experter från Utdanningsdirektoratet i Norge och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Mötet resulterade i ett förslag att arrangera ett rundabordssamtal med relevanta myndigheter och nationella utskott som arbetar med folkhälso- och undervisningsfrågor, med syftet att dela erfarenheter och få information om vad som sker tvärsektorielt på nordisk nivå och att få ytterligare underlag till ett gemensamt utskottsförslag. Rundabordssamtalet anordnades i Oslo den 7 december med deltagande av de nationella social- och hälsoutskotten och utbildningsutskottet i de nordiska länderna samt relevanta myndigheter, regioner, organisationer och experter. De båda utskotten avser att följa upp rundabordssamtalet och arbeta vidare med denna fråga under 2019.

Utskottet gavs 2018 möjlighet att inkomma med synpunkter på Nordiska ministerrådets utkast till nytt samarbetsprogram för utbildning och forskning. Utskottet konstaterade att de nya skrivningarna, i jämförelse med det rådande programmet, alla har stöd i utskottets medlemsförslag, rekommendationer och prioriteringar. Det fanns dock ett antal teman som utskottet saknade och ville lyfta fram, däribland samarbete om data och statistik, internationellt samarbete, stärkt forskningspolitisk kunskapsdelning och erfarenhetsutväxling,

folkbildningens betydelse för det livslånga lärandet samt vikten av samarbete mellan forskare i Norden. Utskottet påpekade också att det borde tydliggöras vilka aktörer på språkområdet man samarbetar med och att Norden i Skolan borde synas i detta sammanhang.

Ett medlemsförslag om ömsesidigt godkännande av utbildning och yrkesmässiga kvalifikationer inom parallella arbetsområden översändes under året från utskottet för tillväxt och utveckling i Norden till utskottet för kunskap och kultur för synpunkter. Utskottet konstaterade att frågan är prioriterad i både Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet och att det finns stora skillnader i godkännandet av yrkeskvalifikationer mellan de nordiska länderna, inte minst inom branschreglerade yrken. Utskottet förmedlade att man önskade se en större automatik i godkännandet av yrkesutbildningar och att det nordiska samarbetet behöver intensifieras. Utskottet ställde sig också bakom förslaget att utse byggbranschen för ett pilotprojekt, förutsatt att arbetsmarknadens parter står bakom förslaget.

Kultur

Nordiska rådet antog vid vårens temasession 2018 en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att stötta projektet *Stories from the Ice* (rek. 12/2018/kultur). Utskottet för kunskap och kultur i Norden menade i sitt betänkande över medlemsförslaget att det är viktigt att stödja filmproduktioner och samproduktioner av och med urfolk i de arktiska områdena.

Projektet *Stories from the Ice* – initierat av Internasjonalt Samisk Filminstitut – är avsett att ge urfolksungdomar möjlighet att arbeta med digitala medier i det egna lokalsamhället genom att utbilda och finansiera unga filmskapare. Nordiska ministerrådet för kultur (MR-K) välkomnade i sitt svar intresset för Arktis och dess urfolk, men hänvisade till de stödprogram som finns att söka på kulturområdet och framhöll den så kallade armlängdsprincipen när det gäller finansiering av olika projekt. Utskottet beklagade detta besked och övervägde olika uppföljande alternativ, däribland möjligheten att ta upp frågan för en principdiskussion vid det kommande samrådsmötet med kulturministrarna.

Utskottet utarbetade under våren ett utskottsförslag om en kulturpolitisk redogörelse, detta med anledning av att Nordiska ministerrådets nuvarande strategi för det nordiska kultursamarbetet löper ut 2020 och att en redogörelse därför kunde vara starten på en dialog mellan de nordiska kulturministrarna och utskottet för kunskap och kultur i Norden om en framtida strategi. I förslaget identifierades ett antal frågeställningar som utskottet önskade få en beskrivning av:

- det tvärsektorieella perspektivet
- det internationella perspektivet
- dialogen med kulturlivet
- mediefrågor
- det nordiska språksamarbetet
- de nordiska husen och instituten.

Utskottsförslaget utmynnade i en rekommendation i vilken Nordiska ministerrådet uppmanas att lämna en kulturpolitisk redogörelse, förslagsvis vid Nordiska rådets temasession 2019 (rek. 15/2018/kultur). Ministerrådet gav ett positivt svar på rekommendationen, och man avser att lämna en kulturpolitisk redogörelse 2019.

Nordiska rådet antog 2017 en rekommendation till Nordiska ministerrådet om en öronmärkt budgethöjning för översättningar av vinnare av Nordiska rådets två litteraturpriser. Bakgrunden var att mycket få av de vinnande verken översätts till de små språkområdena i Norden, trots att ett av syftena med priserna är att öka kunskapen om den nordiska kulturgemenskapen. I ministerrådets svar framfördes bland annat att man arbetar brett med att främja nordisk litteratur, att det finns ett översättningsstöd att söka, men att förlagen alltid gör en marknadsmässig bedömning av om en bok ska översättas eller inte. Utskottet för kunskap och kultur i Norden beslutade med anledning av svaret att föreslå en politisk dialog med de nordiska kulturministrarna om denna fråga. Dialogen, som hölls i samband med rådets session 2018, ledde dock inte fram till något beslut om en kompromiss att öronmärka en del av översättningsstödet till de små språkområdena.

På önskemål från Nordiska rådets presidium inkom utskottet för kunskap och kultur med synpunkter på ett önskemål från författarföreningen Kexi om att kunna nominera meänkielispråkig skönlitteratur till Nordiska rådets två litteraturpriser. Utskottet framförde att ärendet krävde en grundlig utredning och att ett antal frågor behövde belysas. Dessa rörde bland annat nödvändiga stadgeändringar, konsekvenser av att öppna upp för fler minoritetsspråk i Norden, budgetmässiga konsekvenser av administrations- och översättningskostnader och vilka beslut som låg till grund för att det samiska språkområdet kan nominera verk till litteraturpriserna. Utskottet menade också att bedömningskommittéerna för priserna bör involveras i en utredning av frågan.

Nordiska rådet initierade under året en översyn av rådets samtliga priser i fråga om administration, finansiering, kommunikation, prisutdelning samt förslaget om ett nytt tv-pris. Utskottet för kunskap och kultur diskuterade, på önskemål från presidiet, genomlysningen. Utskottet menade att det finns utrymme för en ökad koordinering av priserna och man föreslog att en arbetsgrupp med uppdrag att titta på priserna ur alla olika aspekter kunde tillsättas. Utskottet föreslog även att en gemensam kommunikationsstrategi för priserna skulle tas fram och att ett eventuellt nytt tv-pris kräver en grundlig analys innan man tar ställning i frågan.

Vid sessionen i Oslo presenterade Nordiska ministerrådet en redogörelse för uppföljningen av den språkdeklaration som undertecknades av de nordiska utbildningsministrarna 2006. Språkdeklarationen beskriver de långsiktiga språkpolitiska målen för Nordens olika samhällsbärande språk, och ansvaret för att följa upp deklarationen är nationellt. Utskottet för kunskap och kultur ställde sig bakom de insatser som görs på nordisk och nationell nivå för att följa upp målsättningarna i deklarationen, men pekade samtidigt på behovet av en övergripande undersökning av språkförståelsen i Norden. Den senaste

stora rapporten på detta område presenterades 2005 och visade på en tillbakagång i människors förmåga att förstå varandra i de nordiska länderna.

Idrott

Den socialdemokratiska gruppen framlade under året ett medlemsförslag om ömsesidigt erkännande av sanktioner mot matchfixning. De nordiska idrottsförbunden är eniga i att matchfixning är ett av de mest allvarliga hoten mot idrotten och att det finns ett stort behov av ett tätt samarbete när det gäller regleringar och sanktioner på detta område. Utskottet för kunskap och kultur i Norden uttryckte i sitt betänkande att förslaget är viktigt eftersom sanktioner förhindrar att spelare som blivit avstängda för matchfixning i ett land kan resa till ett annat nordiskt land och utöva sin idrott. Arbetet med förslaget utmynnade i en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att fatta ett beslut om att i princip ställa sig bakom de nationella olympiska kommittéernas och de nationella idrottsförbunden i Nordens ambition att Norden ska bli den första regionen i världen som upprättar ett system för ömsesidigt erkännande av sanktioner mot matchfixning (rek. 16/2018/kultur).

Digitalisering

Nordiska ministerrådet inkom 2018 med ett svar på Nordiska rådets rekommendation om digitalisering i Norden. I de delar av rekommendationen som berörde utskottet för kunskap och kultur i Norden hänvisade ministerrådet till den högnivågrupp som har genomfört en strategisk analys av det nordiska utbildnings- och forskningssamarbetet och som föreslår att Norden ska stimulera utvecklingen av nordiska digitala plattformar för leverans av utbildning. Man pekade även på initiativ på området digital forskningsinfrastruktur som leds av den nordiska institutionen Nordforsk. Utskottet diskuterade svaret och önskade få framfört till utskottet för tillväxt och utveckling – som har huvudansvar för rekommendationen – att man önskade se ett ökat samarbete mellan nordiska universitet och högskolor om digitalisering.

Budgetfrågor

Utskottet diskuterade vid sitt möte i september långsiktiga budgetprioriteringar för Nordiska ministerrådets budget 2020. Utskottet ville se satsningar på tvärsektorielt samarbete kring folkhälsa och utbildning, insatser för att stärka nordiskt friluftsliv samt resurser för att stärka samarbetet om ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer och examensbevis. Andra prioriterade områden för utskottet rörde nordisk språkförståelse och säkerställd finansiering av projektet Norden i Skolan och avskaffande av geoblockering i de nordiska public service-kanalerna. Utskottet framhöll även mål 4 i Agenda 2030 som

rör god utbildning för alla, och man efterlyste en strategisk genomgång av utbildningssektorn och kultursektorn, två stora områden i den nordiska budgeten.

Gränshinder

Utskottet för kunskap och kultur i Norden fortsatte under året sitt arbete mot gränshinder på kultur- och utbildningsområdet. Frågan om det finns gränshinder som är specifika för kulturarbetare i Norden har uppmärksammats av utskottet, detta med anledning av signaler från en svensk branschorganisation om krångliga momsregler och tullklareringar.

Utskottets rapportör i Nordiska rådets gränshindergrupp, Lars-Arne Staxäng (M), informerade om gruppens möte i september där Norges tidigare ambassadör Ingvard Havnen redogjorde för rapporten Norden – Nya möjligheter: förslag till ökad mobilitet och integration mellan de nordiska länderna som innehåller 16 förslag på insatser och initiativ. Nordiska ministerrådets gränshinderråd rapporterade att man löst 14 hinder under året och att man arbetar på ett stort antal områden, bland annat när det gäller erkännande av yrkeskvalifikationer och gemensamma byggregler i Norden.

Utskottets verksamhet 2019

Utskottet för kunskap och kultur i Norden kommer under 2019 bland annat att följa upp ett antal aktuella rekommendationer och fortsätta att fokusera på utbildning och forskning, frågor inom kulturområdet, idrottsfrågor, friluftsliv samt relevanta EU-frågor. Utskottet kommer även att arbeta med frågor som rör FN:s hållbarhetsmål, nordisk språkförståelse och digitalisering. Arbetet med att motverka gränshinder inom för utskottet prioriterade områden fortsätter också under 2019.

Utskottet beslutade vid sitt möte i september att sommarmötet 2019 förläggs till Färöarna. Teman för mötet kommer att vara forskning om kulturarv, kulturturism, utbildning och digitalisering, unga i arbete och skolavhopp. Utskottet planerar att bland annat besöka Landsstyret, Nordens hus i Torshavn, Färöarnas universitet, Visit Faroe Islands och arbetsförmedlingen.

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden arbetar med ämnen och frågor som handlar om arbetsmarknad och arbetsmiljö, näringsliv, handel och industri, energi, bekämpandet av gränshinder samt transport och transportsäkerhet. Därtill behandlar utskottet frågor inom finanspolitik och ekonomisk politik – härunder ramvillkoren för forskning, produktion och handel. Regional- och strukturpolitik, kommunikation och it hör också till arbetsområdena. I tillägg

har utskottet numera det samlade operativa ansvaret för arbetet med gränshinder även om övriga utskott också kommer att arbeta med gränshinder inom sina respektive politikområden.

Svenska medlemmar i utskottet har under året varit Pyy Niemi (S), Lena Asplund (M), Robert Halef (KD) och Håkan Svenneling (V). Efter riksdagsvalet 2018 valdes en ny svensk delegation, och nya svenska medlemmar i utskottet blev Pyy Niemi (S), Lorena Delgado Varas (V) och Arman Teimouri (L). Pyy Niemi (S) har även varit utskottets ordförande och Lena Asplund (M) har varit vice ordförande. Vid Nordiska rådets session i Oslo valdes Lorena Delgado Varas (V) till utskottets vice ordförande.

Utskottets verksamhet 2018

Under 2018 höll utskottet i likhet med tidigare år fem möten. Det traditionsenligt förlängda sommarmötet hölls detta år i finska Lappland med temana turism, energi, näringsliv, transport och gränshinder/gränssamarbete. Inför 2018 hade utskottet valt att primärt prioritera transportfrågor, energifrågor och det fortsatta arbetet med FN:s hållbarhetsmål. Därtill hade utskottet planerat att följa upp rekommendationen om livslångt lärande, ordna en utfrågning om arbetsvillkor inom flyget samt ta fram ett positionspapper om ”clean mobility”. Gränshinder är som tidigare en fortsatt prioriterad fråga inom utskottet. Förutom de prioriterade sakfrågorna har utskottet behandlat frågor om turism, arbetsmarknad och skatteflykt.

Ett stort antal externa gäster, sakkunniga och experter har inbjudits att delta vid utskottets möten för att ge information och föra dialog om särskilda sakfrågor. Under året har utskottet bland annat träffat representanter från Nordiska ministerrådets sekretariat för Gränshinderrådet, den svenska transportstyrelsen, flygbranschen, Grönlands digitaliseringsstyrelse, Nordkalottens gränstjänst och Lapplands handelskammare.

I samband med januarimötet i Stockholm hölls en politisk dialog med Sveriges landsbygdsminister Sven-Erik Bucht med anledning av en utfärdad rekommendation om fiskodling i recirkulationsanläggningar (rek. 5/2014/tillväxt). Bakgrunden till den politiska dialogen var att utskottet inte var tillfreds med det skriftliga svar som tidigare getts. Vid mötet gav ministern ett svar som gick i linje med det skriftliga svaret, och utskottet konstaterade att de nordiska ländernas regeringar är positivt inställda till fiskodling i recirkulationsanläggningar men att det saknas en vilja till en gemensam politik i förhållande till EU. Utskottet skrev ett betänkande som behandlades vid temasessionen i Akureyri, och rekommendationen ansågs därefter vara slutbehandlad.

Vid temasessionen i april hölls ett gemensamt möte mellan utskottet för tillväxt och utveckling och utskottet för kunskap och kultur på temat livslångt lärande. Tormod Skjerve från Nordiskt nätverk för vuxnas lärande (NVL) föredrog rapporten Kompetens ur ett arbetslivsperspektiv. Presentationen kretsade kring vad man på nordisk politisk nivå kan göra för att stärka kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden. I rapporten efterfrågades bland annat ett

fördjupat samarbete mellan arbetsmarknadens parter och förbättrad strategisk kompetensutveckling i företag.

Årets sommarmöte hölls i finska Lapland, i Torneå och Rovaniemi. Inledningsvis diskuterades gränshinderfrågor i regionen Torneå-Haparanda. Torneås stadsdirektör Timo Nousiainen och Haparandas kommunalråd Peter Waara besökte utskottet och berättade om städernas gränssamarbete. Därtill fick utskottet besök av företrädare för Gränshinderrådet som informerade om vilka frågor som stod på dagordningen inom Gränshinderrådets arbete. Representanter från Nordkalottens gränstjänst berättade även om sitt arbete mot gränshinder. I samband med sommarmötet anordnades även studiebesök till Arktiska centret vid Laplands universitet.

Transport

Transport har varit en återkommande fråga i utskottet under året. Vid januari-mötet i Stockholm deltog Jerker Sjögren från Jesjo Konsult och Mathias Lindström från Kvarkenrådet för att presentera en ny rapport om gränsoverskridande infrastrukturplanering som belyste problematiken kring olikheter i ländernas planering som försvårar en gemensam nordisk transportplanering. Vid januari-mötet hölls även en utfrågning om arbetsvillkor inom flygbranschen med representanter från den svenska transportstyrelsen, SAS och Norwegian om arbetsvillkor och konkurrens inom flygsektorn. Bakgrunden var ett medlemsförslag om goda arbetsvillkor inom flygbranschen från den socialdemokratiska gruppen. Oenighet rådde kring medlemsförslaget, och efter utfrågningen beslutade utskottet att inte arbeta vidare med frågan.

Utskottet har även tagit fram ett utskottsförslag om nordisk transportpolitik med 15 konkreta förslag, däribland återupprättandet av ett ministerråd för transport. Utskottsförslaget byggde vidare på utskottets positionspapper kring transport som antogs vid septembermötet i Reykjavik 2017. I samband med temasessionen i Akureyri antog Nordiska rådet rekommendationen (rek. 6/2018/tillväxt). De nordiska regeringarna inkom under hösten med ett svar på rekommendationen, vilken behandlades i samband med utskottsmötet vid sessionen i Oslo. Utskottet konstaterade då att man inte var nöjda med svaret och därmed ville begära politisk dialog i frågan. Den främsta anledningen till detta var att utskottet menar att det krävs fasta samarbetsformer för det nordiska transportsamarbetet och att man måste komma bort från det ad hoc-baserade samarbetet.

Under året har utskottet även ansvarat för ett seminarium om nordisk transport under Almedalsveckan i Visby samt varit medarrangör för en nordisk transportkonferens, Nordiskt Järnvägssamarbete, i Stockholm i oktober. Vid den sistnämnda deltog utskottets ordförande Pyry Niemi (S) som en av huvudtalarna.

Transportfrågorna behandlades vid sommarmötet då utskottet fick information om hyperlooptekniken och den planerade testbanan i Finland samt Auroraprojektet och arbetet mot en mer automatiserad trafik med självkörande bilar.

Under våren beslutade utskottet att tillsammans med utskottet för ett hållbart Norden ta fram ett positionspapper om kommissionens förslag om ren mobilitet som presenterades i november 2017. Utskottets transportrapportör tog tillsammans med rapportören från utskottet för ett hållbart Norden fram ett positionspapper med förslag om regelverket för koldioxidutsläpp för nya personbilar. Positionspapperet innehöll bland annat förslag om nya utsläppsmål med en minskning med 30 procent till 2025 och 50 procent till 2030 och förslag om ökad öppenhet för konsumenter. Positionspapperet sändes därefter till nordiska Europaparlamentariker inför parlamentets ställningstagande till kommissionens förslag.

Turism

Utskottet har även behandlat frågor om hållbar turism under året. Vid besöket till Arktiska centret vid Lapplands universitet i juni presenterade Tuula Rintala-Gardin, chef för internationella ärenden vid Rovaniemi stad, stadens arbete och stadens marknadsföring i förhållande till den ökade internationaliseringen. Det konstaterades även att den ökade turismen innebär en större efterfrågan på arbetskraft, vilket i kombination med regionens demografiska utmaningar med en allt äldre befolkning och lägre födelsetal innebär nya utmaningar. Vidare diskuterades turismens inverkan på andra sektorer, till exempel det ökade bostadsbyggandet i regionen.

I samband med septembarmötet på Grönland var Julia Pars från Visit Greenland inbjuden till utskottet för att hålla en presentation om hållbar turism. 60 000 turister besöker Grönland årligen, varav ca 30 000 kommer med kryssningsfartyg. Utskottet diskuterade de problem med nedskräpning och slitage som den ökade turismen leder till. Under 2019 planerar utskottet för politisk dialog med Islands minister med ansvar för turism.

Arbetsmarknadsfrågor

Socialdemokraterna inkom under hösten 2018 med ett medlemsförslag om goda arbetsvillkor inom sjöfarten. Bakgrunden till medlemsförslaget var att motverka social dumpning, dels för att värna goda arbetsvillkor för de anställda, dels för att förhindra konkurrens med dåliga villkor. Förslaget ledde till en intensiv debatt under sessionen på grund av olika definitioner av social dumpning. Nordiska rådet utfärdade en rekommendation i frågan (rek. 25/2018/tillväxt) med innebörden att ministerrådet ska arbeta aktivt för att motarbeta förslag som leder till social dumpning inom sjöfarten och arbeta för att underlätta ett regelverk som skyddar den nordiska modellen för löne- och arbetsvillkor.

Ett medlemsförslag om facklig organisering som behandlades i utskottet under hösten 2017 antogs under våren 2018 av Nordiska rådet (rek. 5/2018/tillväxt).

Vid utskottets möte i april beslutade utskottet att skriva ett brev till de nordiska utbildnings- och/eller arbetsmarknadsministrarna där dessa tillfrågas om vad som kan göras på nordisk nivå för att påskynda ömsesidigt erkännande av utbildning och yrkeskvalifikationer med anledning av ett medlemsförslag från Mittengruppen (A 1742/tillväxt).

Skatteflykt

Vid septembermötet behandlades ett medlemsförslag om förstärkta gemensamma nordiska åtgärder för att bekämpa skatteparadis, skatteflykt, skattespekulation och skadlig skattekonkurrens (A 1680). Medlemsförslaget inkom under våren 2016 men har legat vilande då man inväntat brevsvaret från de nordiska regeringarna. Utskottet beslutade att arbeta vidare med förslagen, och i samband med utskottets möte i Oslo hölls en presentation av Linn Cecilie Anker-Sørensen som doktorerat på ämnet multinationella koncernstrukturer vid Oslo universitet. Anker-Sørensen redogjorde för sin forskning på ämnet och berörde bland annat hur komplexa organisationsstrukturer kan fungera som ett sätt att dels dölja tillgångar och intäkter, dels minimera risker inom den totala verksamheten. Utskottet beslutade att under 2019 arrangera ett seminarium om skatteflykt.

Miljömärkningsordning inom nordisk möbelindustri

Vid utskottets sommarmöte presenterades ett medlemsförslag om miljömärkningsordning inom möbelindustrin (A 1768/tillväxt). Bakgrunden var ett brev från den norska möbelindustrin till Nordiska ministerrådet om de negativa effekterna av ett nytt EU-direktiv. Under utskottets diskussion uppkom frågan om problemet endast gäller möbelindustrin eller om samma problem finns inom andra sektorer. Utskottet beslutade att inledningsvis träffa olika aktörer för att undersöka om de har möjlighet att få ta del av offentlig upphandling.

Vid utskottets möte i Oslo deltog representanter för den norska möbelindustrin och det norska näringslivet som berättade om sin verksamhet i relation till offentlig upphandling och miljömärkning. Det konstaterades att det vid offentlig upphandling ofta krävs en särskild miljömärkning, vilket kan leda till en monopolsituation. Därtill konstaterades behovet av internationella märkningssystem samt icke-binära märkningsordningar, då en produkt kan vara miljövänlig på olika sätt. Utskottet skulle bjuda in en offentlig upphandlare till mötet i Reykjavik i januari 2019 för att på så vis fortsätta behandlingen av medlemsförslaget.

Energifrågor

Utskottets arbete med energifrågor har främst rört energifrågor i förhållande till EU:s arbete med energifrågor och hur Nordiska rådet bör driva dessa frågor gentemot EU-kommissionen och parlamentet. Utskottet kommer att prioritera detta arbete under 2019 då man planerar att genomföra ett eller flera energiseminarier i Bryssel.

FN:s hållbarhetsmål

Utskottet tog vid januarimötet beslut om att arbeta vidare med FN:s hållbarhetsmål 7 Hållbar energi för alla, 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur och 12 Hållbar konsumtion och produktion.

Gränshinder

Utskottet för tillväxt och utveckling i Norden har ansvaret för det samlade operativa arbetet med gränshinder i Norden, och utskottets ordförande Pyy Niemi (S) är därmed representant för regeringssidans gränshinderråd. Sammansättningen i den tvärpolitiska Gränshindergruppen har förändrats under året och flera av den svenska delegationens ledamöter har periodvis ingått i gruppen.

Under sommaren 2017 inkom den finska delegationen med ett medlemsförslag om att grunda nationella rådgivningskommittéer för gränshinderfrågor i de nordiska länderna. Medlemsförslaget behandlades i utskottet under våren och utskottet ställde sig bakom förslaget med motiveringen att de nationella nätverk som föreslås kan vara värdefulla för att underlätta påverkansarbetet när lösningar ska utarbetas för ett gränshinder. Nordiska rådet utfärdade en rekommendation som innebär att de nordiska regeringarna bör se över hur man organiserar det nordiska gränshinderarbetet på nationell nivå (rek. 25/2018/tillväxt).

Utskottet har även behandlat Ingvar Havnens rapport Norden – Nya möjligheter, förslag till ökad mobilitet och integration mellan de nordiska länderna. Under våren 2018 besökte Havnen olika aktörer för att inhämta information till utredningen. Håkan Svenneling (V), Rikard Larsson (S) och Lars-Arne Staxäng (M) deltog vid ett sådant möte i riksdagen. Rapporten presenterades för samarbetsministrarna den 20 juni och innehåller 16 konkreta förslag för att öka mobiliteten i Norden.

I samband med Nordiska rådets session i Oslo arrangerades en gemensam arbetslunch mellan Gränshindergruppen och Gränshinderrådet. Under arbetslunchen diskuterades frågor om tull, moms och tillfällig införsel av varor. Vid Gränshindergruppens möte i Oslo deltog Norges finansminister Siv Jensen (FrP) och hennes statssekreterare för att diskutera gränshinderfrågor om moms och tull.

Budgetfrågor

När det gäller Nordiska ministerrådets budget för 2019 informerades utskottet om att Nordiska rådets partigrupper har ett överordnat ansvar för att bidra med inspel till budgeten, men att även utskotten har möjlighet att göra prioriteringar och påverka vissa budgetposter. Utskottet behandlade ministerrådets budgetförslag vid sitt sommarmöte och konstaterade då att man inte önskade uttrycka något särskild stöd för någon särskild del av budgetförslaget utan avvaktade partigruppernas möten under sommaren.

Under hösten 2018 hade Nordiska rådets olika utskott även möjlighet att komma med synpunkter på och förslag till långsiktiga fokusområden inför ministerrådets budget för 2020. Utskottet beslutade att i första hand se på frågan om att utvärdera Nordiska rådets närvaro i Bryssel samt att avsätta pengar till att undersöka problematiken kring skatteflykt.

Utskottets verksamhet 2019

Vid utskottets möte i Nuuk diskuterade utskottet vilka fokusområden man borde fokusera på under 2019. Utskottet enades då om följande prioriteringar: att låta FN:s hållbarhetsmål genomsyra alla frågor, transportfrågor, energiseminarier i Bryssel och arbetet med byggstandarder. Vid utskottets möte i Oslo lades även turistsamarbetet, miljökriterier inom byggsektorn samt frågan om företags skatteflykt in i arbetsplanen.

Utskottets sommarmöte 2019 äger rum i Göteborg, då exempelvis ett besök kan förläggas till Göteborgs hamn. Därtill kan frågor kring byggstandarder och miljökriterier inom byggsektorn diskuteras.

Utskottet för välfärd i Norden

Utskottet för välfärd i Norden behandlar frågor som rör den nordiska välfärdsmodellen, däribland barn och unga, vård och omsorg, funktionshinder samt frågor kring alkohol, narkotika och missbruksproblematik. Inom utskottets ansvarsområde finns även demokratifrågor, jämställdhet, urfolk och mänskliga rättigheter, kriminalitet, migrations- och integrationspolitik samt flyktingfrågor. Svenska medlemmar i utskottet var fram till riksdagsvalet i september Lennart Axelsson (S), Paula Bieler (SD), Rikard Larsson (S), Maria Stockhaus (M) och Cassandra Sundin (SD). Vid Nordiska rådets session i Oslo valdes Paula Bieler (SD), Per-Arne Håkansson (S), Pål Jonson (M), Eva Lindh (S), Maria Stockhaus (M) och Linda Ylivainio (C) in som medlemmar i utskottet.

Utskottets verksamhet 2018

Utskottet för välfärd i Norden har under året haft fem möten, och huvudtemat har varit Nordiska välfärdslösningar för minskad ojämlikhet med inriktning på två konkreta prioriteringar: välfärdsteknologi och e-hälsa samt lika lön och

uppföljning av metoo. Som ett led i detta arbete har utskottet bevakat uppföljningen av det nordiska hälsosamarbetet och haft fokus på gränshinder på socialförsäkrings- och arbetsmarknadsområdet. Utöver huvudtemat har utskottet arbetat med frågor som antibiotikaresistens, psykisk ohälsa bland barn och unga i Norden, nordisk e-legitimation, digitalisering, skolavhopp, likalöns-certifikat, integration och migration samt ökat samarbete mellan de nordiska sjukvårdssystemen. Utskottet har under året ingått i en arbetsgrupp inom den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) om migration och integration.

Utskottet hade under 2018 ett antal möten med ministrar, sakkunniga, experter och organisationer med syfte att inhämta kunskap och information inom aktuella och relevanta områden. Utskottet träffade bland annat Sveriges socialutskott, representanter från de nordiska institutionerna Nordregio och Nordens välfärdscenter (NVC), Nordiska ministerrådet, Islands jämställdhetscenter, Agder fylkeskommune samt företrädare för Kiruna kommun och Sametinget. Utskottet deltog också i ett seminarium på Grönland om utsatta barn och barns rättigheter där representanter från departementet för sociala angelägenheter och barnrättighetsinstitutionen deltog.

Årets sommarmöte förlades till Kiruna och Narvik i syfte att få en inblick i hur man i dessa kommuner arbetar med frågor som rör sjukvård, e-hälsa och välfärdsteknologi och för att studera hur man genom gränssamverkansavtal med grannländerna kan samarbeta inom områden där man har gemensamma utmaningar. Utskottet träffade bland andra regionrådet Maria Stenberg (S) som redogjorde för hur sjukvården bedrivs i regionen samt representanter från Kiruna kommun och Sametinget. Utskottet gjorde även studiebesök på LKAB, Esrange och Ishotellet i Jukkasjärvi. I Narvik redogjorde kommunalrådet Rune Edvardsen för hur man inom sjukvårdssektorn alltmer använder sig av digitalisering och välfärdsteknologi.

Hälso- och socialfrågor

Utskottet för välfärd i Norden behandlade under året ett medlemsförslag om ökat samarbete mellan de nordiska sjukvårdssystemen, väckt av den socialdemokratiska gruppen. Förslaget intention var att underlätta för människor att söka och få vård över gränserna i de nordiska länderna, och i förslaget framhölls att 5G-tekniken medför nya möjligheter till både sjukvård och konsultation mellan de nordiska länderna. I syfte att inhämta mer kunskap beslutade utskottet att skicka ut förslaget på remiss till relevanta myndigheter, organisationer och institutioner i Norden. Remissinstansernas respons var överlag positiv, samtidigt som det pekades på att det redan i dag pågår en hel del samarbete över gränserna. Mot bakgrund av de inkomna synpunkterna ställde sig utskottet bakom medlemsförslaget och utarbetade ett betänkande i vilket man rekommenderar Nordiska ministerrådet att bland annat vidareutveckla det nordiska samarbetet inom högspecialiserad behandling och sällsynta sjukdomar/diagnoser, att främja nordiskt samarbete kring digital vård samt att

vidareutveckla det nordiska folkhälsosamarbetet och arbeta aktivt för att säkra jämlik vård (rek. 30/2018/välfärd).

I början av 2018 behandlade utskottet för välfärd i Norden ett medlemsförslag från den socialdemokratiska gruppen om obligatorisk medling för vårdnadshavare vid separation. Förslaget utgick från barnets bästa och pekade på att medling när det finns minderåriga barn med i bilden kan bidra till att förebygga eller lösa konflikter mellan vårdnadshavarna. Utskottet betonade i sitt betänkande vikten av att förebygga konflikter och situationer som negativt kan påverka unga människors psykiska hälsa och menade att detta är ett område där de nordiska länderna kan inspireras av varandra. Utskottet pekade också på att man i Norge infört denna modell med goda erfarenheter. Arbetet med medlemsförslaget resulterade i en rekommendation till de nordiska regeringarna att införa obligatorisk medling i de nordiska länderna för vårdnadshavare vid separation när de har minderåriga barn och att genomföra en konferens om obligatorisk medling för vårdnadshavare vid separation så att de nordiska länderna ska kunna lära av varandra (rek. 31/2018/välfärd).

Vid Nordiska rådets session 2017 framlade partigruppen Nordisk grön vänster ett medlemsförslag om förebyggande av utbrändhet i arbetslivet. Förslaget väcktes med anledning av att undersökningar visar att utmattningssyndrom blir allt vanligare i de nordiska länderna och att den psykiska hälsan bland arbetstagare har försämrats. Utskottet för välfärd i Norden ställde sig bakom förslaget, och man var eniga om att se på frågan ur ett bredare folkhälsooperspektiv och att inhämta goda erfarenheter från de nordiska länderna, när det gäller både förebyggande arbete och rehabilitering. Utskottets behandling av förslaget ledde fram till en rekommendation till Nordiska ministerrådet att tillsätta en utredare eller arbetsgrupp för att, baserat på aktuell forskning, kartlägga orsaker, handlingsmöjligheter och myndigheters insatser i de nordiska länderna när det gäller att förebygga utbrändhet i arbetslivet och förbättra den psykosociala arbetsmiljön (rek. 13/2018/välfärd). Nordiska ministerrådet inkom 2018 med ett svar där det pekades på ett antal insatser och initiativ som pågår på detta område. Utskottet konstaterade att frågan är väl hanterad på nordisk nivå och att rekommendationen därför kunde anses som färdigbehandlad.

Nordiska rådet antog 2017 en rekommendation som innefattade tolv förslag till nya initiativ mot antibiotikaresistens. Nordiska ministerrådets svar på rekommendationen behandlades i utskottet för välfärd i Norden och utskottet för ett hållbart Norden som önskade diskutera frågan vidare i en politisk dialog med ministerrådet. Dialogen ägde rum under våren 2018 med deltagande av de båda utskotten och de nordiska hälso- och socialministrarna. Ministrarna var eniga med Nordiska rådet om att Norden har en viktig roll, både europeiskt och globalt, som pådrivare i kampen mot antibiotikaresistens. Man framförde också att flera av rådets förslag för närvarande behandlas av Nordiska ministerrådets expertgrupp. När det gällde rådets önskemål om en nordisk handlingsplan på detta område avsåg ministerrådet att inom ett år återkomma med en skriftlig redogörelse.

I slutet av 2017 tillsatte utskottet för välfärd i Norden och utskottet för kunskap och kultur i Norden en arbetsgrupp med uppdraget att utarbeta ett gemensamt utskottsförslag om förebyggande folkhälsoarbete för att minska antalet skolavhopp. Arbetsgruppen hade under våren 2018 ett möte med experter från Utdanningsdirektoratet i Norge och Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). Mötet utmynnade i ett förslag att arrangera ett rundabordssamtal med myndigheter och nationella utskott som arbetar med folkhälso- och undervisningsfrågor, i syfte att dela erfarenheter och få information om vad som sker på nordisk nivå och att få ytterligare underlag till ett gemensamt utskottsförslag. Rundabordssamtalet ägde rum i Oslo den 7 december med deltagande av de nationella social- och hälsoutskotten och utbildningsutskotten i de nordiska länderna samt relevanta myndigheter, regioner, organisationer och experter. De båda utskotten avser att följa upp rundabordssamtalet och arbeta vidare med denna fråga under 2019.

Nordiska ministerrådet gav 2017 Islands tidigare socialminister Árni Páll Arnason i uppdrag att göra en strategisk genomlysning av den nordiska välfärdsmodellen på socialområdet. Syftet var att få fram kunskap om hur man genom nordiskt samarbete och goda exempel kan bibehålla en hög standard på detta område. Utskottet för välfärd i Norden fick 2018 en uppdatering av genomlysningen som innehåller 14 konkreta förslag över områden där det saknas mer långsiktiga tidsperspektiv i de nordiska länderna. Bland annat nämndes behovet av mer fokus på social innovation, socialt nätverk och frivilligsektorns roll i samhället.

Jämställdhetsfrågor

Jämställdhet är ett prioriterat område för utskottet för välfärd i Norden. Under 2018 var Paula Bieler (SD) utskottets rapportör för jämställdhetsfrågor. Utskottet för välfärd i Norden gavs i början av året möjlighet att framföra synpunkter på Nordiska ministerrådets samarbetsprogram för jämställdhetspolitik 2019–2022 som var under utarbetande. Programmet innehöll följande övergripande insatsområden:

- Framtidens arbetsliv och tillväxt
- Välfärd, hälsa och livskvalitet
- Makt och inflytande
- Ett utåtriktat och synligt jämställdhetspolitiskt samarbete
- Jämställdhetsintegrering.

Utskottet välkomnade att ministerrådet i den slutliga versionen av samarbetsprogrammet till stor del hörsammat Nordiska rådets synpunkter, bland annat genom att konkretisera avsnittet om jämställdhetsintegrering. Utskottet noterade också ett starkare fokus på maskulinitet och mäns involvering i jämställdhetssamarbetet med teman som män och utbildning, män och föräldraskap samt forskning och kunskap. Behandlingen av ärendet resulterade i att Nordiska ministerrådet rekommenderades att genomföra samarbetsprogrammet

för jämställdhet 2019–2022 med hänsyn till Nordiska rådets synpunkter (rek. 27/2018/välfärd). Partigruppen Nordisk frihet reserverade sig i rekommendationen mot det avsnitt i samarbetsprogrammet som gällde insatser mot den könssegregerade arbetsmarknaden under insatsområdet Framtidens arbetsliv och tillväxt.

Island införde 2018 som första land i världen krav om likalönscertifiering av företag och institutioner med över 25 anställda. Mot den bakgrunden besökte utskottet för välfärd i Norden det isländska jämställdhetscentret – som ansvarar för att följa upp lagstiftningen – för att informera sig om erfarenheterna med systemet så långt. Utskottet utarbetade därefter ett uppdaterat betänkande över det medlemsförslag om utökat likalönscertifikat som den socialdemokratiska gruppen presenterade vid sessionen 2017. Utskottet menade att det är angeläget att de nordiska länderna deltar i ett konkret erfarenhetsutbyte för att främja arbetet med ett nordiskt likalönscertifikat och underströk att länderna har mycket att lära av varandra på detta område. Nordiska rådet antog två rekommendationer (rek. 28/2018/välfärd och rek. 29/2018/välfärd) som riktade sig till de nordiska regeringarna och till Nordiska ministerrådet. Nordisk frihet och Fremskrittspartiet reserverade sig mot den andra att-satsen i förslaget till regeringarna om att, i samarbete med arbetsmarknadens parter, aktivt arbeta för en mer jämställd arbetsmarknad genom minskad könssegregation på arbetsmarknaden och minskat könsuppdelat utbildningsval. Nordisk frihet reserverade sig även mot den andra att-satsen i förslaget till ministerrådet om att aktivt förmedla goda exempel inom Norden på insatser mot könsstereotypa utbildningsval för att undvika en alltför könssegregerad arbetsmarknad.

Utskottet för välfärd i Norden följde under året upp hur Nordiska ministerrådet arbetade med metoo, dels genom inspel till den årliga jämställdhetsredogörelsen, dels genom deltagande i en nordisk-baltisk konferens om uppföljning av metoo som arrangerades av det svenska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet och Nordisk information för kunskap om kön (NIKK). Utskottet påbörjade även ett planeringsarbete med syfte att 2019 anordna ett nordiskt rundabordssamtal där dessa frågor kan belysas ur ett parlamentariskt perspektiv.

Funktionshinder

Lika rättigheter, möjligheter och tillgänglighet för alla nordiska medborgare är ett område som är prioriterat i utskottet för välfärd i Norden. Utskottet arrangerade under hösten, i samarbete med Nordiska ministerrådet och Nordens välfärdscenter ett nordiskt event om funktionshinder: A Region for All – Cooperation on Disability. Vid eventet diskuterades nordisk-europeiskt samarbete på funktionshindrsområdet, och bland de frågor som lyftes fanns universell design, jämställdhet och inkluderande beslutsfattande.

Utskottet fick i början av 2018 en presentation av inriktningen för Nordiska ministerrådets kommande handlingsplan för nordiskt samarbete om funktionshinder 2018–2022. Handlingsplanen hade fokus på tre områden: mänskliga rättigheter, hållbar utveckling och fri rörlighet och innehöll ett stort antal föreslagna aktiviteter. Utskottet uttryckte uppskattning över dialogen med ministerrådet på detta område och noterade att den nya handlingsplanen bygger på den tidigare och därmed garanterar en kontinuitet i funktionshinderssamarbetet. Man såg också positivt på att funktionshindersperspektivet lyftes fram i avsnittet om fri rörlighet, inte minst mot bakgrund av Nordiska rådets starka engagemang i avvecklandet av gränshinder. Vid rådets temasession antogs en rekommendation till Nordiska ministerrådet om att genomföra förslaget om handlingsplan med hänsyn till Nordiska rådets synpunkter (rek. 4/2018/välfärd).

Digitalisering

Nordiska rådet antog 2017 en rekommendation om digitalisering i Norden med inriktning på bland annat utbyggnad av 5G, välfärdsteknik och samhällssäkerhet. Nordiska ministerrådet inkom 2018 med ett svar på rekommendationen där man konstaterade att Norden och Baltikum är ledande när det gäller digital användning och att man har målsättningen att bli världsledande i utvecklingen av 5G. Ministerrådets ambition var också att stödja utvecklingen av gemensamma standarder inom välfärdsteknologi i Norden. Utskottet för välfärd i Norden konstaterade att utvecklingen av det nordiska digitalsamarbetet är positiv, och man delade ministerrådets syn på cyber- och informationssäkerhet som ett starkt prioriterat område för de nordiska regeringarna.

De nordiska regeringarna och ministerrådet lämnade 2018 svar på två rekommendationer om att införa nordisk e-legitimation respektive använda en gemensam nordisk e-legitimation som Nordiska rådet antog 2017. Utskottet för välfärd i Norden noterade att de nordiska regeringarna delar Nordiska rådets ambition att införa ömsesidigt erkännande av e-legitimation, med syfte att medborgare ska kunna röra sig fritt över gränserna och få tillgång till digitala tjänster i Norden. Utskottet välkomnade också att ett konkret samarbete inletts under ledning av den norska digitaliseringsmyndigheten Difi, men betonade att det är många komplexa frågor som ska utredas innan en nordisk e-legitimation kan bli verklighet. Avslutningsvis framhöll utskottet att svaret från de nordiska regeringarna var bristfälligt i fråga om folkbokföringarnas ömsesidiga godkännande av varandras identifikation av medborgarna i Norden, varför man ville lyfta den delen av rekommendationen till politisk dialog.

Lagstiftningsfrågor

Nordiska rådets presidium sände i början av 2018 ut rapporten Stärkt nordiskt lagsamarbete – Möjligheter och utmaningar till samtliga rådsutskott för synpunkter. Rapporten var författad av professor Inge Lorange Backer på uppdrag

av de nordiska samarbetsministrarna och visade på möjligheterna till ett framtida nordiskt lagstiftningssamarbete för att förstärka integrationen i Norden. Utskottet för välfärd i Norden diskuterade rapportens 13 förslag och fokuserade på dem som hade koppling till utskottets ansvarsområden, såsom digitalisering, hälsa, samboförhållanden och internationella konventioner om mänskliga rättigheter. När det gällde digitalisering framförde utskottet bland annat att nordiska digitala standarder borde eftersträvas på alla områden, och i fråga om samboförhållanden ansåg utskottet att det är rättsligt problematiskt att de nordiska länderna har olika syn på begreppet ”familj”. Utskottet uttryckte en förhoppning om att både Nordiska ministerrådet och Nordiska rådet konstruktivt skulle arbeta vidare med förslagen för att generera nordisk nytta för både medborgare och företag i Norden.

Partigruppen Nordisk grön vänster presenterade vid Nordiska rådets session 2017 ett medlemsförslag om harmonisering av lagstiftning om hbtqi-personer i Norden. I förslaget betonades att samtliga nordiska länder bör ha en lagstiftning som baserar sig på mänskliga rättigheter och att alla medborgare bör behandlas lika inför lagen, oberoende av sexuell läggning eller könsidentitet. I utskottets diskussion om förslaget framhölls att Norden generellt är ett föredöme i världen när det gäller rättigheter för hbtqi-personer, men att lagstiftningarna ser olika ut när det gäller till exempel familjebildning, äktenskap, partnerskap och barns rättigheter. Nordiska rådet antog en rekommendation till de nordiska regeringarna om att harmonisera sin lagstiftning om hbtqi-personers rättigheter, att erkänna samkönade pars relationer och familjebildning i alla nordiska länder och att basera korrigering av kön på självidentifikation (rek. 10/2018/välfärd). Nordisk frihet reserverade sig mot den första och tredje att-satsen i rekommendationen och Jenis av Rana från Färöarna reserverade sig mot samtliga att-satser.

Utskottet för välfärd i Norden hade under året möjlighet att ge inspel till Nordiska ministerrådets förslag till nytt samarbetsprogram för justitiesektorn (lagsamarbetet) för perioden 2019–2022. Utskottet ansåg att programmets inriktning på rättssäkerhet, rättslikhet, nordisk nytta samt förebyggande av kriminalitet var relevant, och man såg positivt på ministerrådets ambition att förebygga gränshinder med tydliga referenser till ländernas ansvar vid framtagande av ny lagstiftning. I fråga om det brottsförebyggande samarbetet ansåg utskottet att det fortfarande var viktigt att samarbeta såväl inom Norden som med Baltikum om insatser mot människohandel. Utskottet godkände betänkandet och Nordiska ministerrådet rekommenderades att genomföra förslaget om samarbetsprogram för justitiesektorn 2019–2022 med hänsyn till Nordiska rådets synpunkter (rek. 34/2018/välfärd).

Gränshinder

Gränshinder inom olika områden mellan de nordiska länderna är ett kontinuerligt prioriterat område för Nordiska rådet. Utskottet för välfärd i Norden

följde under året arbetet genom rådets gränshindergrupp och i dialog med Nordiska ministerrådets gränshinderråd. Utskottet uppmärksammade bland annat frågor om digitala gränshinder, ersättning för patientresor mellan länderna och samarbete kring införande av EU-rättsakter. Rikard Larsson (S) var utskottets gränshinderrapportör fram till riksdagsvalet 2018. En ny rapportör planerade att utses i början av 2019.

Gränshindergruppen hade under året ett möte med ambassadör Ingvar Havnen, vars rapport Norden – Nya möjligheter, förslag till ökad mobilitet och integration mellan de nordiska länderna överlämnades till samlingsministerierna i juni. Rapporten innehöll ett antal förslag med relevans för utskottet, bland annat digitalisering och användning av e-legitimation i hela Norden, gemensam upphandling av dyra mediciner, stärkt nordiskt samarbete om kliniska studier samt utökad samarbete om specialiserad behandling. Mot bakgrund av rapporten planerar Nordiska ministerrådet att 2019 presentera en handlingsplan för ökad rörlighet och integration i Norden.

Budgetfrågor

Inför budgetförhandlingarna om Nordiska ministerrådets budget för 2019 beslutade utskottet för välfärd i Norden vid sitt sammarmöte att till Nordiska rådets presidium framföra ett antal prioriterade områden, såsom behovet av resurser till digitalisering (nordisk e-legitimation) samt e-hälsa/välfärdsteknologi. Utskottet beklagade samtidigt att ministerrådets redan begränsade budget inom social- och hälsosamarbetet skulle reduceras 2019, i synnerhet mot bakgrund av att förslagen i den strategiska genomlysningen av socialsamarbetet borde få de resurser som krävs för att kunna genomföras.

Utskottet gavs under hösten även möjlighet att inkomma med förslag till mer långsiktiga och överordnade prioriteringar för Nordiska ministerrådets budget för 2020. Utskottet beslutade att inför budgetprocessen för 2020 föreslå att fokus läggs på fortsatta nordiska initiativ inom antibiotikaresistens, till exempel genom att arrangera ett internationellt event där goda nordiska exempel kan förmedlas.

Utskottets verksamhet 2019

Fokusområde för utskottet för välfärd i Norden kommer 2019 att vara nordiska välfärdslösningar för minskad ojämlikhet i vården. Detta möjliggör en fortsatt uppföljning av förslaget om ökat samarbete mellan de nordiska sjukvårdssystemen och ett fortsatt fokus på förebyggande folkhälsoarbete. Utskottet kommer även att följa upp jämställdhetsfrågorna i förhållande till likalönsfrågan under temat jämställdhet i arbetslivet, detta bland annat med koppling till det svenska ordförandeskapsprogrammet för 2019 Norden var dag – demokrati och folklig förankring. Utskottet kommer även att arbeta med frågor som rör barn och unga, funktionshinder, EU-frågor, mänskliga rättigheter och demokrati. Utskottet fortsätter 2019 att följa upp FN:s globala hållbarhetsmål 3 God

hälsa och välbefinnande och 10 Minskad ojämlikhet. Sommarmötet 2019 förläggs till Åland och Åbo med inriktning på utskottets fokusområde.

Kontrollkommittén

Kontrollkommittén utövar den parlamentariska kontrollen över den verksamhet som finansieras med gemensamma nordiska medel, inklusive de nordiska institutionerna, samt genomför annan granskning av det nordiska samarbetet som plenarförsamlingen beslutar om. Kontrollkommittén kan därutöver lämna utlåtanden till Nordiska rådets presidium i frågor som rör Helsingforsavtalet, andra avtal om nordiskt samarbete, rådets arbetsordning och andra interna bestämmelser.

Kontrollkommittén består av en ordförande, en vice ordförande samt fem medlemmar, och var och en av dessa har en personlig suppleant. Svenska medlemmar var fram till riksdagsvalet i september Eva Sonidsson (S), Maria Stockhaus (M) och Rasmus Ling (MP). Vid Nordiska rådets session i Oslo valdes Maria Stockhaus (M) till vice ordförande i kontrollkommittén, och Linda Ylivainio (C) och Paula Bieler (SD) valdes in som medlemmar i kommittén.

Kontrollkommitténs verksamhet 2018

Kontrollkommittén utövar, enligt 6 § i Nordiska rådets arbetsordning, parlamentarisk kontroll över den verksamhet som finansieras med gemensamma nordiska medel. Kommittén kan även lämna utlåtanden till presidiet om tolkningen av Helsingforsavtalet och andra avtal och interna bestämmelser om nordiskt samarbete.

Kontrollkommittén har varje år vissa återkommande uppgifter, såsom att granska den danska riksrevisionens berättelser över Nordiska ministerrådets, Nordiska rådets och Nordiska kulturfondens räkenskaper. Därutöver genomför kontrollkommittén varje år, efter önskemål av övriga rådsorgan eller på eget initiativ, en eller flera utredningar på ett visst tema eller en institutions verksamhet som finansieras med nordiska medel. Kommittén höll fyra möten 2018. I augusti besöktes även Nordens välfärdscenter (NVC) i Stockholm.

I samband med kontrollkommitténs möte i oktober bjöds Nordiska kulturfondens direktör Benny Marcel in för att informera om både den övergripande verksamheten och ett antal aktuella projekt. Nordiska kulturfonden finansieras av Nordiska ministerrådet och har i dag en budget på 36 miljoner danska kronor, varav huvuddelen delas ut till olika nordiska kulturprojekt såväl i som utanför Norden. Allt fler föreningar och organisationer söker medel och fonden får cirka 1 000 ansökningar per år. År 2018 genomförde analysföretaget Oxford Research en grundlig analys av Nordiska kulturfondens arbete. I rapportens slutsatser framhölls bland annat att fonden har stor bredd i sin verksamhet, att många små verksamheter uppmärksammas genom projektstöd och att man i hög grad lever upp till begreppet nordisk nytta.

Granskningsuppdrag 2018

Nordiska ministerrådet disponerade 2018 över en budget på 951 miljoner danska kronor, varav drygt 25 procent var avsatta till projektverksamhet. Kontrollkommittén beslutade i början av året att granska Nordiska ministerrådets projektdatabas, med särskilt fokus på databasens uppdateringsnivå och de beviljade projektens nordiska nytta. Bakgrunden till granskningen var att kommittén i samband med en genomlysning av projektdatabasen 2015 hade framfört ett antal anmärkningar till Nordiska ministerrådet om databasens bristande aktualitet och transparens. Ministerrådet har sedan dess gjort en egen genomlysning av projektarbetet i syfte att förbättra både internkontrollen och databasens innehåll och aktualitet.

Vid ett möte i augusti 2018 med representanter från Nordiska ministerrådet framkom att projektdatabasen, Nordpub, i sin nuvarande utformning inte kan ge fullständig information om samtliga projekt. Antalet projekt har dock begränsats, vilket förbättrat möjligheten till kontroll och uppföljning. Kontrollkommittén informerades om ett nytt system som ministerrådet planerar att införa under 2019, vilket kommer att möjliggöra en mer uppdaterad och heltäckande projektdatabas.

Genomlysning av nordiska institutioner och samarbetsorgan

Sedan 2011 har kontrollkommittén genom årliga besök gjort en systematisk genomlysning av verksamheten vid Nordiska ministerrådets tolv samnordiska institutioner. Syftet med besöken är att kommittén ska få en djupare inblick i institutionernas organisation och verksamhet och att få belyst vilken nordisk nytta de skapar. Efter varje institutionsbesök upprättas en kort rapport med kontrollkommitténs intryck av verksamheten. Rapporterna – som översänds till den besökta institutionen, Nordiska ministerrådet, Nordiska rådets presidium samt till berört rådsutskott – lyfter i vissa fall även fram synpunkter och observationer som kan leda till uppföljande frågor och en grundligare genomlysning av institutionen.

Kontrollkommittén har vid en utvärdering funnit att besöken varit såväl konstruktiva som informativa. Kommittén har även kunnat konstatera att institutionerna ser positivt på det parlamentariska intresset för de olika verksamheterna, och man har därför beslutat att även i fortsättningen genomföra institutionsbesök.

I augusti 2018 besökte kontrollkommittén Nordens välfärdscenter (NVC) i Stockholm. NVC är en institution inom Nordiska ministerrådets social- och hälsosektor vars uppdrag är att utveckla och stärka den nordiska välfärdsmodellen. Arbetet bedrivs inom fyra områden: folkhälsa, funktionshinder, integration och välfärdspolitik. Man skapar mötesplatser, samlar expertis, bygger nätverk och förmedlar kunskap och goda exempel till beslutsfattare i de nordiska länderna. Kontrollkommittén fick vid besöket både en generell introduktion till NVC:s arbete och en genomgång av aktuella projekt och sats-

ningar. Kommittén fick även, på särskild begäran, en genomlysning av centrets arbete med dövblinda unga i Norden, detta med anledning av att den delen av verksamheten hösten 2014 överfördes från Dronninglund i Danmark till Stockholm. Kommittén avser att följa upp hur kompetensen och kunskapen har tillgodosetts efter 2014 och föreslår att en utvärdering av verksamheten på dövblindområdet genomförs.

Kontrollkommittén konstaterade att utvecklingen på NVC varit positiv sedan kommitténs senaste besök 2014 och att såväl strukturen som innehållet i verksamheten tydligt visar att kriterierna för nordisk nytta uppfylls. När det gäller det beviljningsbrev som Nordiska ministerrådet årligen skickar till de nordiska institutionerna framkom att NVC ges en tämligen begränsad flexibilitet när det gäller insatserna, beroende på att beviljningsbrevet förhållandevis snävt definierar institutionens arbete. Enligt ministerrådet involveras dock institutionerna i utformningen av breven och satsningar på ett visst område sker genom en kombination av projekt och utökat ansvar för den berörda institutionen.

Kontrollkommittén har även under året gått igenom och granskat de nordiska institutionernas årsrapporter, totalt tolv stycken. Kommitténs intryck är att verksamheterna totalt sett fungerar bra och att man når de mål som är angivna i de ingångna resultatkontrakten med Nordiska ministerrådet. Kommittén konstaterar dock att målen genomgående är mycket omfattande och att en större handlingsfrihet för institutionerna möjligen kunde övervägas.

Utredning av beslutsprocess och kostnader i samband med Nordiska rådets möten

Vid kontrollkommitténs septembermöte föreslogs att kommittén skulle genomföra en utredning av processen i Nordiska rådet när det gäller besluten om mötesplatser. I samband med detta ville kommittén även närmare genomlysna de ekonomiska konsekvenserna av att temasessionen och septembermötet 2018 hölls i Akureyri, Island, respektive Nuuk, Grönland. Kommittén beslutade att be presidiets sekretariat inkomma med dels en genomgång av principerna för hur mötesplatser bestäms, dels en beskrivning av den process som ledde fram till besluten att placera möten i Akureyri och Nuuk 2018. Kommittén bad även de nationella delegationerna, partigrupperna och Nordiska rådets sekretariat att sammanställa kostnaderna för resor, uppehälle, tolkning och teknik i samband med dessa två möten. Resultatet av utredningen kommer att tas upp vid ett möte med presidiet i början av 2019.

Beviljningsbrev och utvärderingar av projekt

Som en följd av Nordiska ministerrådets reformarbete utarbetas sedan 2015 årliga beviljningsbrev till de nordiska institutionerna för att få en bättre överblick över verksamheten, bättre transparens och därmed ökade möjligheter att utöva en parlamentarisk kontroll. Kontrollkommittén, som får sig tillsända

samtliga beviljningsbrev, ser positivt på denna ordning och har meddelat ministerrådet att man även i fortsättningen vill ta del av breven som ett led i sitt granskningsarbete. Ministerrådet har meddelat att man med inspel från kommittén avser att inarbeta en text i beviljningsbreven som ska säkra en meningsfull avrapportering av institutionernas nordiska nytta, detta i syfte att ge kommittén ett bättre underlag för utvärderingen av institutionerna.

Årliga uppgifter

Till kontrollkommitténs årliga uppgifter hör att granska den danska Rigsrevisionens redogörelser över Nordiska ministerrådets, Nordiska rådets och Nordiska kulturfondens verksamhet och räkenskaper för föregående år. Kommittén redogör även för behandlingen av räkenskaperna vid Nordiska rådets session. I fråga om redovisningen för Nordiska ministerrådet fann Rigsrevisionen att räkenskaperna för 2017 inte gav skäl till några väsentliga anmärkningar. Det fanns dock i redovisningen ett mindre antal anmärkningar av administrativ karaktär som enligt kontrollkommittén borde följas upp. I fråga om Nordiska rådets och Nordiska kulturfondens räkenskaper för 2017 konstaterade Rigsrevisionen att tillgångar, skulder och finansiell ställning var tillfredsställande, en bedömning som delades av kommittén.

Kontrollkommitténs verksamhet 2019

Förutom de årligt återkommande uppgifterna kommer kontrollkommittén bland annat att arbeta vidare med genomlysningen av de nordiska institutionernas olika verksamheter. Kommittén ska också granska de åtgärder Nordiska ministerrådet vidtagit mot bakgrund av de synpunkter den danska Rigsrevisionen har haft på ett antal nordiska institutioner.

Kontrollkommittén vill även titta närmare på Nordforsk och de forskningspolitiska insatserna efter ministerrådets beslut om en sammanslagning av de nordiska forskningsinstitutionernas administration. Genomlysningen ska särskilt fokusera på de administrativa effekterna, samspelet mellan Nordiska rådets och ministerrådets prioriteringar samt institutionernas kontrollordningar när det gäller finansiellt stöd.

Kontrollkommittén har, liksom tidigare år, bjudit in Nordiska rådets presidium, utskott, partigrupper och nationella delegationer att föreslå särskilda granskningsuppgifter för 2019. Något definitivt beslut om vilka områden som kommittén ville granska närmare fanns dock inte vid 2018 års utgång.

8 Den parlamentariska Östersjökonferensen

Östersjösamarbetet på parlamentarisk nivå äger rum inom ramen för den parlamentariska Östersjökonferensen (Baltic Sea Parliamentary Conference, BSPC). Samarbetet syftar till att främja den parlamentariska dialogen i Östersjöregionen, på såväl nationell som regional nivå, och till att påverka utvecklingen av det samarbete som bedrivs av regeringarna genom Östersjöstaternas råd (Council of the Baltic Sea States, CBSS). Syftet med det parlamentariska samarbetet är vidare att uppmärksamma och driva frågor av betydelse för Östersjöregionen samt att stödja olika initiativ som främjar en miljömässigt och socialt hållbar utveckling i regionen.

Den parlamentariska Östersjökonferensen arrangerades för första gången 1991 på initiativ av Nordiska rådet och har därefter ägt rum en gång per år, vanligen i slutet av augusti. Efter hand har konferensen fått fastare former. För närvarande är elva nationella parlament, elva regionala parlament, Europaparlamentet samt fyra interparlamentariska organisationer medlemmar. Dessa har antagit en arbetsordning, etablerat den permanenta kommittén, beslutat att ge ett antal organisationer observatörsstatus etc.

Vid den årliga konferensen ges redogörelser för regeringssamarbete som rör regionen, det vill säga CBSS, den nordliga dimensionen samt EU:s Östersjöstrategi. Vidare behandlas sakområden som bedöms särskilt viktiga för Östersjöområdet. På senare år har främst miljö, energi, arbetsmarknad, rättsligt samarbete, hälsa, välfärd och sjösäkerhet stått på dagordningen. På flera av dessa områden har BSPC tillsatt arbetsgrupper med uppgift att utarbeta rapporter med politiska rekommendationer. Samarbetet tjänar också som ett viktigt forum för kontakter mellan Ryssland och EU:s medlemsstater i regionen, och bidrar till ett ökat informationsutbyte och nätverksbyggande mellan parlamentariker från samtliga Östersjöländer.

Vid den parlamentariska Östersjökonferensen deltar riksdagen med en delegation bestående av upp till fem ledamöter. Riksdagen beslutar för varje mandatperiod hur delegationen ska vara sammansatt. Under mandatperioden 2014–2018 var den partipolitiska fördelningen tre ledamöter för de rödgröna och två ledamöter för Alliansen. Inför varje konferens inhämtas nomineringar från partigrupperna, varefter talmannen fastställer delegationens sammansättning.

Permanent kommittén

Den permanenta kommittén är konferensens fasta politiska organ. Kommittén har som främsta uppgift att i samarbete med värdlandet förbereda den årliga konferensen och att förbereda och följa upp BSPC:s resolutioner. Den permanenta kommittén samarbetar med CBSS, regeringarnas organ för samarbetet

mellan Östersjöländerna, och har även kontakter med andra relevanta organisationer som är verksamma i regionen. Vidare svarar den permanenta kommittén för konferensens finansiering och administration.

Den permanenta kommittén består sedan 2012 av representanter för samtliga nationella och regionala parlament som deltar i samarbetet samt därutöver en representant vardera för Nordiska rådet, Europaparlamentet och Baltiska församlingen. Kommittén möttes, i enlighet med tidigare praxis, fyra gånger under 2018, varav en gång i samband med själva konferensen.

Sedan riksdagsvalet i september 2014 är Hans Wallmark (M) svensk medlem och Pyry Niemi (S) svensk suppleant i den permanenta kommittén.

Den 27:e parlamentariska Östersjökonferensen i Riga

Den 27:e parlamentariska Östersjökonferensen ägde rum under åländskt värdskap i Mariehamn på Åland, den 26–28 augusti 2018 med rubriken The Baltic Sea – Our Lifeline. Cooperation, Sustainability and Smart Energy – Three pillars for future development.

Omkring 200 parlamentariker, experter och företrädare för olika organisationer deltog.

Konferensen öppnades med ett välkomsttal av Finlands president Sauli Niinistö och talmannen för det åländska lagtinget Gun-Mari Lindholm.

Vid konferensens tre tematiska sessioner debatterades tillståndet i Östersjöregionen genom fokus på 1) Cooperation in the Baltic Sea Region, 2) The Vision of a Healthy Baltic Sea – A Call for more Action och 3) Sustainable Energy, Smart Energy Distribution Platforms. Bland talarna fanns bland annat den finländska statsministerns statssekreterare Paula Lehtomäki, EU-kommissionären för miljö, maritima frågor och fiskeri, Karmenu Vella, Finlands minister för miljö och energifrågor, Kimmo Tiilikainen, och Ålands vice lantråd Camilla Gunell. Hans Wallmark talade i egenskap av ordförande för arbetsgruppen för migration och integration. Resolutionen och en rapport från konferensen kan hämtas på www.bspc.net.

Från riksdagen deltog Hans Wallmark (M), Pyry Niemi (S), Jonas Jacobsson Gjørtler (M), Suzanne Svensson (S), Per-Ingvar Johnsson (C) samt Emma Nohrén (MP).

I och med konferensen avslutades ordförandeperioden för Åland. Till ny ordförande för BSPC fram till nästa konferens som hålls i Oslo den 25–27 augusti 2019 valdes Jorodd Asphjell, ledamot i norska stortinget.

Östersjökonferensens arbetsgrupper och rapportörer

Arbetsgrupper

Sedan 2009 har BSPC tillsatt arbetsgrupper bestående av parlamentariker för att kunna fördjupa diskussionen på särskilt utvalda områden där det finns ett mervärde i att samarbeta. Endast en arbetsgrupp är verksam åt gången och

arbetsgruppernas mandat löper på två år, räknat från den konferens vid vilken beslutet om att tillsätta gruppen har fattats. Arbetsgruppernas uppgift är att utarbeta rapporter med förslag till åtgärder på valda områden av särskilt stor betydelse där samarbete kan vara särskilt gynnsamt. Arbetsgrupperna är öppna för samtliga parlament och parlamentariska organisationer som deltar i BSPC.

Arbetsgruppen för migration och integration

Den 26:e Östersjökonferensen i Hamburg beslutade att tillsätta en arbetsgrupp om migration och integration. Arbetsgruppen kommer att vara verksam 2017–2019 och därmed att lämna sin slutrapport och rekommendationer vid den 28:e parlamentariska Östersjökonferensen. Av arbetsgruppens mandat framgår att fokus är att få en överblick över situationen i regionen, att utbyta erfarenheter och jämföra bästa praxis för att identifiera integrationsfrämjande åtgärder. Hans Wallmark (M) är en av två viceordförande för gruppen, och Pyy Niemi (S) är suppleant.

Rapportörer

Den permanenta kommittén har i flera fall ansett att Östersjökonferensen borde följa utvecklingen på de sakområden arbetsgrupperna behandlat även efter det att deras slutrapporter lämnats. I de fallen utses någon från arbetsgruppen till rapportör för dessa frågor. Så har bland annat skett i frågan om den arbetsgrupp om grön tillväxt och energieffektivitet som lämnade sin slutrapport 2013, för vilken Cecilie Tenfjord-Toftby (M) var ordförande och sedermera rapportör. Sedan 2017 är Pyy Niemi rapportör för arbetsmarknadsfrågor, ett uppdrag han övertog från den avgående tyske ledamoten Franz Thönnies som hade uppdraget fram till dess.

Rapportörer kan även utses utan att BSPC haft någon arbetsgrupp för ett visst sakområde. Till exempel har två medlemmar av den permanenta kommittén i uppgift att särskilt bevaka arbetet inom Helcom om Östersjöns miljö. Generellt sett är rapportörernas uppgift att följa utvecklingen i Östersjöområdet på det aktuella sakområdet och att rapportera till den årliga Östersjökonferensen eller till den permanenta kommittén. Rapportörerna kan vidare representera BSPC på vissa möten och konferenser.

9 Den arktiska parlamentarikerkonferensen

Det arktiska parlamentarikersamarbetet äger rum inom ramen för den arktiska parlamentarikerkonferensen (Conference of Parliamentarians of the Arctic Region, CPAR). Den första arktiska parlamentarikerkonferensen hölls 1993 i Reykjavik.

Syftet med samarbetet är att ta initiativ till ett vidare arktiskt samarbete, fungera som forum för debatt och informationsutbyte samt att utgöra den parlamentariska dimensionen till Arktiska rådet. Förutsättningarna att möta utmaningarna och ta till vara möjligheterna i ett förändrat Arktis står i fokus för samarbetet. Särskild vikt läggs vid miljöfrågor och hållbart utnyttjande av naturresurserna, befolkningens levnadsvillkor och hälsotillstånd, civil säkerhet och den ekonomiska utvecklingen i regionen. Forsknings- och utbildningsfrågor får stor uppmärksamhet.

Den arktiska parlamentarikerkonferensen arrangeras vartannat år i ett av medlemsländerna och samlar parlamentariker från Danmark/Grönland/Färöarna, Finland, Island, Kanada, Norge, Ryssland, Sverige och USA samt Europaparlamentet. Representanter för ursprungsbefolkningarna i regionen deltar i konferensen med en särskild status som permanenta deltagare. I samarbetet deltar observatörer från andra nationella parlament och parlamentariska organisationer. Ett ökande intresse från framför allt Kina och Singapore avspeglar sig i konferensdeltagandet. Vidare deltar representanter för forskningsmiljöer, näringsliv och andra med intresse för utvecklingen i Arktis. Vid konferensen antas en resolution som riktar sig till de arktiska ländernas regeringar, Arktiska rådet och EU:s institutioner i de delar som är tillämpliga.

Den permanenta arktiska parlamentarikerkommittén

Den permanenta arktiska parlamentarikerkommittén (Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region, SCPAR) bildades 1994. Kommittén upprätthåller arbetet, verkställer besluten mellan konferenserna och förbereder nästa konferens. Kommitteén verkar också för att främja det arktiska samarbetet på både nationell och internationell nivå. I kommitténs möten deltar representanter för ursprungsbefolkningarna samt observatörer, varav Nordiska rådet och Västnordiska rådet har en mycket aktiv roll.

Vid kommitténs möten förs en dialog om aktuella frågor för regionen. Kommittén har nära följt arbetet inom Arktiska rådet under det finska ordförandeskapet som löper från maj 2017 till maj 2019. Som ett led i förberedelserna för konferensen har kommittén inom sig utsett rapportörer som förberett de olika teman som ska behandlas. SCPAR har ingen gemensam budget, utan deltagandet finansieras helt av de deltagande nationella parlamenten.

SCPAR har hållit tre möten under året. Vid mötet i Kiruna den 13–14 maj var samhällsomvandlingen i den arktiska regionen ur ett lokalt, regionalt och

nationellt perspektiv det övergripande temat. I anslutning till mötet besökte kommittén Esrange, Ishotellet i Jukkasjärvi och LKAB. I anslutning till konferensen i Inari höll kommittén dels ett internt möte, dels ett möte med de deltagande observatörerna den 16 september. Vid det avslutande mötet den 19 september valde kommittén ordförande, vice ordförande och sekreterare för tiden fram till nästa konferens.

Sara Karlsson (S) var svensk medlem i SCPAR fram till den 14 maj 2018 och hon ersattes av Emilia Töyrä (S) den 13 juni för återstoden av mandatperioden. Lars Tysklind (L) var svensk suppleant i kommittén fram till valet 2018. Efter valet är delegationens ordförande Mattias Karlsson i Luleå (M) svensk medlem i kommittén, och delegationens vice ordförande Emilia Töyrä (S) är svensk suppleant.

Sveriges delegation till den arktiska parlamentarikerkonferensen

Riksdagen deltar i den arktiska parlamentarikerkonferensen (CPAR) med en delegation som består av fem ledamöter. Riksdagen beslutar för varje mandatperiod hur delegationen ska vara sammansatt.

Fram till valet 2018 var den partipolitiska fördelningen tre för de rödgröna och två för Alliansen. Partigrupperna nominerade deltagare i konferensen i enlighet med fördelningen, och talmannen fastställde delegationens sammansättning. Efter valet 2018 har talmannen efter samråd med gruppledarna beslutat att riksdagen tillsätter en fast delegation till CPAR enligt den partipolitiska fördelningen 1 (S), 2 (M), 1 (V) och 1 (SD).

Den 24 oktober 2018 valdes Emilia Töyrä (S), Mattias Karlsson i Luleå (M), Elin Segerlind (V), Maria Stockhaus (M) och Cassandra Sundin (SD) till medlemmar av den svenska delegationen till CPAR.

Delegationsmöten

Vid det konstituerande mötet den 14 november valdes Mattias Karlsson i Luleå (M) till ordförande och Emilia Töyrä (S) till vice ordförande för delegationen. Vid delegationens möte den 17 december deltog Sveriges ambassadör för Arktis Björn Lyrvall för en dialog om aktuella frågor för den arktiska regionen.

Övriga möten

Emilia Töyrä (S) och Elin Segerlind (V) deltog den 20–22 september i ett möte på Färöarna med deltagande av de nordiska delegationerna till CPAR. Möten inom den nordiska kretsen har arrangerats två gånger tidigare, i Oslo 2016 och i Helsingfors 2017. Mötena är inte formaliserade utan arrangeras på initiativ av någon av delegationerna.

Den 13:e arktiska parlamentarikerkonferensen 16–19 september 2018

Klimatförändringen innebär att temperaturhöjningen i Arktis går nästan dubbelt så snabbt som i övriga delar av världen och istäcket minskar snabbt. Drygt 4 miljoner människor bor norr om polcirkeln men effekterna av klimatförändringen på regionen kommer att påverka alla. Samtidigt innebär klimatförändringen i Arktis att regionen blir mer lättillgänglig och möjligheterna till ekonomisk utveckling ökar, men också påfrestningarna på både miljön och människorna. Mot denna bakgrund stod Finlands riksdag värd för den 13:e arktiska parlamentarikerkonferensen i Enare den 16–19 september 2018. Teman för konferensen var följande:

Digitalisering

Ökad digitalisering är en av förutsättningarna för en fortsatt god ekonomisk utveckling i den arktiska regionen. Samtidigt saknas full utbyggnad av den digitala infrastrukturen till och med i mer tätbebyggda områden.

Klimatförändring

Effekterna av klimatförändringen är snabbare och mer kännbara i den arktiska regionen än i många andra delar av världen. Uppvärmningen i Arktis sker nästan dubbelt så snabbt som det globala genomsnittet och har stor påverkan både på den arktiska miljön, på den ekonomiska aktiviteten och på befolkningens hälsotillstånd.

Företagens sociala ansvar (corporate social responsibility, CSR)

Som en följd av att regionen blivit mer lättillgänglig ökar den ekonomiska aktiviteten och därmed också behovet av hållbart och ansvarstagande företagande. För att den arktiska regionen ska utvecklas på ett hållbart sätt är det av stor vikt att locka till sig ansvarskännande företag som kan spela en nyckelroll i den ekonomiska utvecklingen i regionen, och även utanför regionen.

Socialt välbefinnande

Befolkningen i den arktiska regionen påverkas både fysiskt och psykiskt av klimatförändringen. Den snabba uppvärmningen påverkar vardagsliv, hälsa och välmående. Många arktiska samhällen är drabbade av hög arbetslöshet, brist på bostäder, rent vatten och ökande psykisk ohälsa.

25 år av arktiskt parlamentarikersamarbete

Under konferensen arrangerades ett panelsamtal om 25 år av arktiskt parlamentarikersamarbete, vilka framsteg som gjorts och hur samarbetet har utvecklats.

Riksdagens delegation till konferensen bestod av Sofia Arkelsten (M), Emma Nohrén (V) och Emilia Töyrä (S). Konferensen avslutades med att en resolution antogs (bilaga 4).

Ytterligare information om det arktiska parlamentarikersamarbetet finns på www.arcticparl.org.

10 Den parlamentariska Barentskonferensen

Sedan 1993 bedrivs ett multilateralt samarbete i Barentsregionen baserat på den deklaration som samma år antogs vid en utrikesministerkonferens i Kirkenes. Den så kallade Kirkenesdeklarationen undertecknades av Danmark, Finland, Island, Norge, Ryska federationen, Sverige och EU-kommissionen. Undertecknandet ledde till bildandet av Barentsrådet (Barents Euro-Arctic Council, Beac), som utgör regeringssidans samarbetsorgan. Samtidigt undertecknade landshövdingar, guvernörer och representanter för urfolk i regionen ett protokoll som etablerade Barents regionråd. Sammanlagt ingår 13 fylken, län och provinser i regionrådet. För Sveriges del ingår Norrbottens och Västerbottens län. Ordförandeskapet i Barentsrådet roterar vartannat år mellan Finland, Norge, Ryssland och Sverige.

Det parlamentariska Barentssamarbetet har karaktären av ett nätverk och har därför inga stadgar och ingen styrelse eller andra permanenta organ. Barentsnätverket består av aktiva politiker i regionen som möts informellt och ad hoc för att diskutera aktuella samarbetsfrågor i Barentsområdet.

De parlamentariska Barentskonferenserna

År 1999 arrangerade det norska stortinget i samarbete med Nordiska rådet en första parlamentarikerkonferens i anslutning till Barentssamarbetet. Under 2000-talet har en praxis vuxit fram som innebär att parlamentet i det land som innehar ordförandeskapet för Barentsrådet arrangerar en parlamentarisk Barentskonferens mot slutet av landets ordförandeskapsperiod. Detta innebär att en parlamentarisk Barentskonferens hålls vartannat år. Eftersom det inte finns någon formell struktur för det parlamentariska Barentssamarbetet mellan själva konferenserna faller förberedelsearbetet för dessa konferenser på värdlandets parlament.

Innevarande ordförandeskap 2017–2019

Sverige har ordförandeskapet för Barentsrådet 2017–2019. Ordförandeskapet för regionrådet innehas under samma tidsperiod av Finnmark i Norge.

Det svenska ordförandeskapet prioriterar hållbar utveckling, respekten för mänskliga rättigheter samt jämställdhet. På vart och ett av områdena kommer tonvikten att ligga på att förbättra kontakter mellan människor, särskilt för den yngre generationen. Agenda 2030 kommer att ligga till grund för arbetet.

Finnmark kommer i sin tur att prioritera områden såsom kontinuitet genom institutionell utveckling, ekonomisk utveckling och miljöskydd, transport och infrastruktur, kontakter mellan människor samt information och främjande av regionen.

Mot bakgrund av att Sverige har ordförandeskapet för Barentsrådet kommer den parlamentariska Barentskonferensen 2019 att arrangeras av Sveriges riksdag.

BILAGA I

Nordiska rådets svenska delegation 2018

Nordiska rådets svenska delegation 2018 fram till den 9 oktober

Medlemmar

Phia Andersson (S)
Hans Wallmark (M)
Pyy Niemi (S)
Lars-Arne Staxäng (M)
Eva Sonidsson (S)
Richard Jomshof (SD)
Thomas Finnborg (M)
Peter Johnsson (S)
Staffan Danielsson (C)
Rasmus Ling (MP)
Lena Asplund (M)
Suzanne Svensson (S)
Aron Emilsson (SD)
Lars Tysklind (L)
Håkan Svenneling (V)
Maria Stockhaus (M)
Rikard Larsson (S)
Lennart Axelsson (S)
Robert Halef (KD)
Paula Bieler (SD)

Suppleanter

Emilia Töyrä (S)
Ulf Kristersson (M)
Lars Mejern Larsson (S)
Cecilia Widegren (M)
Per-Arne Håkansson (S)
Cassandra Sundin (SD)
Cecilie Tenfjord-Toftby (M)
Johan Andersson (S)
Daniel Bäckström (C)
Stina Bergström (MP)
Helena Bouveng (M)
Anna-Caren Säterberg (S)
Angelika Bengtsson (SD)
Nina Lundström (L)
Jonas Sjöstedt (V)
Pål Jonson (M)
Lawen Redar (S)
Anders Ygeman (S)
Roland Utbult (KD)
Dennis Dioukarev (SD)

Nordiska rådets svenska delegation vald den 9 oktober

Medlemmar

Gunilla Carlsson (S)
Jessica Polfjärd (M)
Pyy Niemi (S)
Maria Stockhaus (M)
Aron Emilsson (SD)
Emilia Töyrä (S)
Magnus Ek (C)
Lorena Delgado Varas (V)
Cecilie Tenfjord Toftby (M)
Angelika Bengtsson (SD)
Lars Mejern Larsson (S)
Kjell-Arne Ottosson (KD)
Eva Lindh (S)
Arman Teimouri (L)
Paula Bieler (SD)
Per-Arne Håkansson (S)
Pål Jonson (M)
Rasmus Ling (MP)
Linda Ylivainio (C)
Daniel Riazat (V)

Suppleanter

Paula Holmqvist (S)
Hans Wallmark (M)
Johan Andersson (S)
Edward Riedl (M)
Cassandra Sundin (SD)
Aylin Fazelian (S)
Daniel Bäckström (C)
Lotta Johnsson Fornarve (V)
Lars Püss (M)
Lars Andersson (SD)
Patrik Björck (S)
Magnus Jacobsson (KD)
Åsa Karlsson (S)
Maria Nilsson (L)
Charlotte Quensel (SD)
Anders Ygeman (S)
Mattias Karlsson i Luleå (M)
Janine Alm Ericson (MP)
Ola Johansson (C)
Jonas Sjöstedt (V)

BILAGA 2

Framställningar, rekommendationer och interna beslut 2018

Översikt över Nordiska rådets rekommendationer vidtagna under 2018

Rek. 1/2018/hållbart	Felles nordisk standart for miljø-differensiert havneavgift
Rek. 2/2018/hållbart	Revisjon av direktiv om mottakingsfasiliteter i havn til avlevering
Rek. 3/2018/hållbart	Minska utsläppen från sjöfarten i Norden
Rek. 4/2018/välfärd	Handlingsplan för nordiskt samarbete om funktionshinder 2018-2022
Rek. 5/2018/tillväxt	Faglig organisering
Rek. 6/2018/tillväxt	Nordisk transportpolitik
Rek. 7/2018/presidiet	Nordiskt inflytande och samarbete med G20
Rek. 8/2018/presidiet	Totalförsvars-, kris- och försörjningsplanering
Rek. 9/2018/presidiet	Global nedrustning av kärnvapen
Rek. 10/2018/välfärd	Harmonisering av lagstiftning gällande hbtqi-personer i Norden
Rek. 11/2018/kultur	Stöd för studenter i fara
Rek. 12/2018/kultur	Stöd till projektet Stories from the Ice
Rek. 13/2018/välfärd	Förebyggande av utbrändhet i arbetslivet
Rek. 14/2018/hållbart	Plastpartiklar i dricksvatten
Rek. 15/2018/kultur	Kulturpolitisk redogörelse
Rek. 16/2018/kultur	Ömsesidigt erkännande av sanktioner mot matchfixning
Rek. 17/2018/presidiet	Nordisk Ministerråds budget for 2019
Rek. 18/2018/hållbart	Nytt samarbetsprogram för miljö- och klimatsektorn
Rek. 19/2018/presidiet	Øget nordisk samarbejde i Nordamerika
Rek. 20/2018/presidiet	Förstärkt nordiskt samarbete kring cyberförsvar
Rek. 21/2018/hållbart	Gemensam Nordisk kraft i förhållandet EU och skogspolitiken
Rek. 22/2018/hållbart	Gemensam Nordisk kraft i förhållandet EU och skogspolitiken
Rek. 23/2018/kultur	Utredning om möjligheterna för att etablera ett Nordic PhD program
Rek. 24/2018/presidiet	Nordisk konsekvensbedömning i EU-lagstiftningsprocesserna
Rek. 25/2018/tillväxt	Nationella rådgivningskommittéer för gränshinderfrågor i de nordiska länderna
Rek. 26/2018/tillväxt	Goda arbetsvillkor inom sjöfarten
Rek. 27/2018/välfärd	Samarbetsprogram inom nordiskt jämställdhetssamarbete 2019-2022
Rek. 28/2018/välfärd	Gemensamt nordiskt likalönscertifikat
Rek. 29/2018/välfärd	Jämställdhet på arbetsmarknaden
Rek. 30/2018/välfärd	Ökat samarbete mellan de nordiska sjukvårdssystemen
Rek. 31/2018/välfärd	Obligatorisk medling för vårdnadshavare vid separation

Rek. 32/2018/hållbart	Nordens stemme i forhandlingerne af global FN aftale om biodiversitet
Rek. 33/2018/hållbart	Udvikling af koncept for Nordens stemme i forhandlingerne af global FN aftal om biodiversitet
Rek. 34/2018/välfärd	Samarbetsprogram för justitiesektorn 2019-2022

Interne beslutningar 2018

IB 1/2018/presidiet	Nordisk flagning på Nordens dag den 23. marts
IB 2/2018/presidiet	Sprog i Nordisk Råd
IB 3/2018/presidiet	Ændringer i Nordisk Råds forretningsorden

BILAGA 3

Resolution antagen vid den 27:e parlamentariska Östersjökonferensen

28/08/2018/

Conference Resolution

Adopted by the 27th Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

The participants, elected representatives from the Baltic Sea Region States*, assembling in Mariehamn, Åland, 26-28 August 2018,

- renew the expectation that all Baltic Sea States make every effort to ensure the Baltic Sea Region continues to be a region of peaceful and close neighbourliness and intense cooperation based on democratic values, the rule of law, human rights and equal opportunities for all. To this end, they will pursue all the opportunities of parliamentary, governmental and social exchange and democratic dialogue among neighbours. For this reason, they welcome the Stockholm Declaration of the Council of Baltic Sea States and in particular the Roadmap for Reform. They furthermore welcome the resumption of the Council of Baltic Sea States (CBSS) Foreign Ministers meetings including under the Swedish Presidency but additionally call for a resumption of the Baltic Sea States Summits. This will foster the dialogue, strengthen cooperation and manifesting peace;
- welcome the comprehensive implementation statements and reports by the governments of the Baltic Sea Region on the 26th BSPC Resolution and the progress made to implement the BSPC's calls for action;
- welcome the efforts of the Swedish CBSS Presidency 2017/2018 to improve coherence in Baltic Sea regional cooperation, acknowledge the progress of the CBSS - based on the priorities of sustainability, continuity and adaptability under the umbrella of the UN 2030 goals - and recognise the achievements in areas of Sustainable Development, Youth, the Fight Against Trafficking in Human Beings, Child Protection and Civil Protection;
- encourage the Latvian CBSS Presidency 2018/2019 to continue efforts within its three priorities: Integrity & Societal Security, Dialogue, Responsibility;
- share the vision of the CBSS Vision Group, that the Baltic Sea Region shall become a role model of ecological, economic, social and security standards and policies, with a vibrant regional civil society and will take into account the report of the Vision Group in their further discussions on future developments in the Baltic Sea Region;

- underline again the need for political exchange among young people and will proceed to establish a Baltic Sea Parliamentary Youth Forum based on the youth projects of their member parliaments and parliamentary organizations but also effect efforts to establish closer cooperation between youth organisations in the BSR and formats such as 'Regeneration 2030' involving young people in the deliberation of issues to be discussed in the BSPP;
- welcome all efforts to move towards a healthy and clean Baltic Sea;
- establish a way, as a first step within the framework of a progressive foreign and trade policy to address the issue of plastic litter on a global scale;
- strongly welcome all concrete actions and all regulations in banning or reducing the use of single-use plastic products that are found most often on beaches and in oceans, along with fishing equipment lost or left behind at sea, and intend to help raise awareness of the negative impact of plastic waste among consumers;
- discuss Cooperation, the Vision of a Healthy Baltic Sea, Sustainable Energy as well as Migration and Integration;

call on the governments in the Baltic Sea Region, the CBSS and the EU

Regarding Cooperation in the Region, to

1. intensify the interaction between the Northern Dimension policy and the EU Strategy for the Baltic Sea and the Russian Strategy of social and economic development of the North-West federal district;
2. extend the scope of transnational programmes covering the whole Baltic Sea area and anchor this possibility and the corresponding funding in all macro-regional strategies on a formal level to improve relations between neighbouring countries;
3. strengthen cooperation in the field of migration and integration, involving all countries bordering the Baltic Sea, to better meet similar tasks;
4. intensify programs in the scope of visits and multinational meetings of youth in view of meeting each other, fostering mutual understanding and developing relations;
5. actively support – referring to the Ministerial Declaration adopted by the CBSS Labour Ministries in June 2017 – in the field of labour and employment in the Baltic Sea Region, the work of the "CBSS/BSLF Coordination Group on Labour and Employment" (CG) – focused on the cross-cutting and topical issues pertaining to the new qualifications required for future work patterns, and their linkage to education and the needs of the labour market, life-long learning and comprehensive labour market forecasting and research, including demographic challenges; guarantee equal opportunities for men and women;

6. meet the challenges of an ageing population, social cohesion and sustainable development in the Baltic Sea region through increased cooperation on incentives and practical systems for life-long learning and adult education, adaptation of job conditions and workplaces to the needs of older persons, anti-age discrimination policies, measures to promote good health and flexible and gradual retirement schemes;

Regarding the vision of a Healthy Baltic Sea – a call for more action, to

7. – as the BSPC supports the HELCOM Ministerial Declaration of 6 March 2018 in Brussels and shares its critical view on the state of the Baltic Sea under various aspects – vigorously implement the decisions contained in the Ministerial Declaration;
8. establish effective coordination processes and policies to support the Implementation Strategy for the sustainable Blue Growth Agenda for the Baltic Sea Region;
9. enhance consultations and cooperation regarding a spatial master planning in the Baltic Sea region, considering all interests and aspects of economy (shipping, fishing, energy, tourism, etc.), environment and the neighbours;
10. considering that, depending on the country, only 25 to 60 percent of the targets of the HELCOM Baltic Sea Action Plan to be implemented by 2021 are currently met at the national level – urgently intensify efforts at the national and regional level to set appropriate policy priorities so as to achieve the objectives of the BSAP by 2021 as far as possible on schedule;
11. hold regular HELCOM Ministerial Meetings – including all responsible ministers of each member state in the meetings – and come to binding rules under international law – as was the case with the measures to increase maritime safety with the involvement of the transport ministers –, thus bringing the issue of a clean Baltic Sea more strongly into the political debate of each nation and region and to achieve a more binding enforcement of the agreements reached;
12. develop or enhance both joint and additional national and regional sustainability strategies to achieve the UN-Agenda 2030 goals and realise the vision of a clean Baltic Sea free from marine litter whilst promoting sustainable agricultural practices, more sustainable shipping and tackling eutrophication and underwater noise;
13. prepare for and help shape the "Decade of Ocean Science for Sustainable Development" from 2021-2030 proclaimed by the United Nations, in order to reach the goal of delivering the ocean we need for the future we want;
14. further strengthen the relationship between the UN Sustainable Development Goals and human rights whilst recognising their close relationship and mutual reinforcement;
15. take preventative measures and immediate actions to improve the quality of waste-water effluents and halt untreated discharges without delay and to show determination to clean up the heavily polluted sea;
16. take urgent efficient action on the worrying levels of plastics and micro-plastics in the seas; support and implement the regulations on reducing or

banning single-use plastic as quickly as possible; promote public awareness of microplastic pollution throughout the Baltic ecosystem and encourage customers to avoid personal care products containing plastic microbeads;

Regarding Sustainable Energy, Smart energy distribution platforms, to

17. enhance and efficiently use cross-border transmission connections by building and expanding fluent electricity networks to enable new energy markets and new forms of energy services and products to better integrate renewable energies, as well as use undersea electricity connection to integrate grids;

Regarding Migration and Integration, to

18. acknowledge objective differences in the political system as well as in the historical and cultural background due to the scars of the Second World War, continue discussions and reflections about flight and migration, and share best governance practices to raise awareness in our societies;
19. initiate a Baltic Sea-wide data basis on integration conditions and measures to improve the public discussion on a factual basis;
20. intensify the dialogue on migration and integration between the countries bordering the Baltic Sea;
21. increase the offer of migration-specific advisory services and language training in order to intensify integration efforts;
22. enlarge projects for advising and supporting volunteers, local institutions and civil society organizations working in the field of integration and taking into account the unifying and integrating role of sports;
23. consider migration and security perspectives in relevant other political agendas such as trade, labour rights and environmental preservation;
24. seek holistic and multi-faceted solutions to the challenges posed by current refugee and migration policies which include a well-coordinated combination of migration management, humanitarian assistance, political solutions, European and international collaboration, fair trade agreements and development assistance;

Regarding Economic development and growth in the Baltic Sea Region

25. support the Implementation Strategy for the sustainable Blue Growth Agenda for the Baltic Sea Region;
26. acknowledge, that the Baltic Sea is a crucial line of sea transportation (a motorway of the sea) for all its neighbours, a resource for nutrition (fishing) and energy (oil, gas, wind and wave) as well as a recreation area for millions

- of tourists, therefore use all opportunities of Baltic Sea cooperation to enable managing and considering all interests and aspects of economy, environment and the neighbours;
27. further develop the Trans-European Networks for transport in the Baltic Sea region, take initiatives to synchronize toll systems in Europe, in particular the Baltic Sea neighbours, to make transport via sea and rail most economic compared to trucking;
 28. aim to make the Baltic Sea a pioneer area for automatic shipping.

Furthermore, the Conference decides to

welcome with gratitude the kind offer by the Parliament of Norway to host the 28th Baltic Sea Parliamentary Conference in Oslo on 25-27 August 2019.

*Parliaments and Parliamentary Organizations:

Baltic Assembly,
 Free Hanseatic City of Bremen,
 Denmark,
 Estonia,
 European Parliament,
 Faroe Islands,
 Federal Republic of Germany,
 Finland,
 Free and Hanseatic City of Hamburg,
 Iceland,
 Kaliningrad Region,
 Karelian Republic,
 Latvia,
 Leningrad Region,
 Lithuania,
 Mecklenburg-Vorpommern,
 Nordic Council,
 Norway,
 Poland,
 Council of the Federation of the Federal Assembly of the Russian Federation,
 State Duma of the Federal Assembly of the Russian Federation,
 City of St. Petersburg,
 Schleswig-Holstein,
 Sweden,
 Åland Islands.

BILAGA 4

Resolution antagen vid den 13:e arktiska parlamentarikerkonferensen

CONFERENCE OF PARLIAMENTARIANS OF THE ARCTIC REGION

THE STANDING COMMITTEE OF PARLIAMENTARIANS OF THE ARCTIC REGION

19.9.2018 Inari, Finland

CONFERENCE STATEMENT

We, the elected representatives from Canada, Denmark/Greenland/Faroe Islands, Finland, Iceland, Norway, Russia and Sweden;

In close collaboration with the Indigenous peoples of the Arctic;

Recognize the need to discuss new opportunities for ensuring the sustainable development of the Arctic Region, including the promotion of economic activities inter alia the modernization of the digital infrastructure, as well as developing joint responses to environmental challenges, and current measures to mitigate negative effects of climate change and the ways to improve Corporate Social Responsibility and social and economic well-being of Arctic residents;

Note with grave concern that the Arctic is warming at more than twice the global average, resulting in rapid social, environmental, and economic impacts in the region and worldwide, and the pressing and increasing need for mitigation and adaptation actions and to strengthen resilience;

Underline the need to continue and strengthen Arctic cooperation in order to respond to challenges faced by all countries in the region; including on environmental issues, not only to mitigate the negative consequences of climate change, but also to create favorable conditions for sustainable economic development;

Emphasize the role of parliamentarians in the Arctic Region in advising and contributing to the work of the Arctic Council;

Ask the governments of the Arctic Region, the Arctic Council and the institutions of the European Union, where appropriate, to:

Regarding Digital Arctic and Arctic Economic Development:

1. Consider organizing an Arctic Council meeting between the ministers responsible for communications and digitalization to address improving the digital infrastructure of the Arctic;

2. Consider establishing a working group of national Arctic governments (and, where appropriate sub-national governments and industry) to explore cooperation opportunities in developing digital access in Arctic communities, such as through shared undersea cables or satellites;
3. Improve digital services in the Arctic, including satellite and fiber optic, to enable improved communications and continuous environmental monitoring, and develop new services through the introduction of innovative technologies;
4. Promote the role of a business-driven Arctic Economic Council in the development of a diverse, sustainable and prosperous economy for the Arctic Region;
5. Utilize the emerging new opportunities for economic and shipping activities to secure the sustainable development of the Arctic Region and the well-being of the inhabitants of the High North;
6. Encourage the Arctic Economic Council to look at promoting an improved investment climate and trade flow in the Arctic Region, including the promotion of joint economic projects;
7. Support Arctic cross-border economic and human cooperation, underlining the need to strengthen business development in the Arctic Region and discuss joint efforts for economic development, e.g. through promoting products from the region and increasing exports;
8. Promote prior consultation with Indigenous peoples and local communities in decision-making processes Arctic economic development;
9. Create job opportunities and by building on the skills of the residents of the Arctic, develop human capital that can serve to develop and diversify regional economies;
10. Strengthen cooperation on marine research and the blue economy to further our understanding of the Arctic Ocean and improve the basis for sustainable and innovative maritime business development;
11. Promote and support the digital development of all languages in the Arctic region by providing access to research, technology and education on computational linguistics;

Regarding Environmental Challenges:

12. Continue efforts to reduce emissions of greenhouse gases and short-lived climate pollutants, such as methane and black carbon;
13. Disseminate knowledge about climate change and its consequences in the Arctic at both the global and local levels, and work with local stakeholders to enhance the adaptation and resilience of Arctic communities to climate change;

14. Develop energy efficiency solutions in Arctic architecture and construction technology, including the use of renewable energy in new building projects and energy refurbishment of existing buildings in the Arctic Region;
15. Facilitate the exchange of information on innovations, strategies, and adaptation tools to handle the effects of climate change, as well as results of the Arctic Council's Adaptation Actions for a Changing Arctic (AACA) project, throughout the Arctic Region at the local, regional and national levels;
16. Continue to support the working group Conservation of Arctic Flora and Fauna (CAFF) to co-ordinate and publish its collection of current data on the migration, extinction, and adaptations of species of flora and fauna, on land and in the seas of the Arctic Region;
17. Address the impacts of climate change on Arctic marine biodiversity and marine conservation solutions as part of the October 2018 Arctic Environment Ministers Meeting in Rovaniemi, Finland;
18. Facilitate the improvement of commercial navigation maps and systems in Arctic waters;
19. Address the need to prevent oil spills and other pollutants in the arctic region.
20. Implement the UN resolution to eliminate plastic pollution in the oceans, including by encouraging the Arctic nations and the Arctic Council's observer countries to adopt reduction targets;
21. Urge the full implementation of the International Maritime Organization's Polar Code;
22. Discuss and carry out, in partnership with the Indigenous peoples of the Arctic, a feasibility study of a school or an annual seminar where Indigenous peoples of the Arctic disseminate their traditional knowledge of natural resource management. The curriculum would contain information and education tied to Indigenous ways of life, ethics and the understanding of circular economy;
23. Hold an Arctic Summit, involving heads of state and governments of the Arctic Council member states, as well as the heads of the Permanent Participants to agree upon arctic cooperation and the sustainable development of the Arctic Region;

Regarding Corporate Social Responsibility:

24. Promote, in collaboration with the Arctic Economic Council, the creation of an Arctic Corporate Social Responsibility initiative as a platform for sharing ideas in finding best solutions and taking into consideration environmental standards and the well-being of the residents of the Arctic, and disclosing, in an accessible manner, basic information about corporations operating in the Arctic;

25. Carry out Environmental Impact Assessments (EIAs) with emphasis on specific features of the Arctic environment and society in the planning of major projects in the region respecting Indigenous and local peoples. Promote prior consultation, public participation and the utilization of Indigenous and local knowledge as valuable parts of EIAs;
26. Initiate a compilation of the research on the feasibility of cleaning up oil spills in ice-filled waters;
27. Establish an Arctic innovation system that links the scientific community, the business sector, political society and local populations, for instance through an Arctic mentorship and mobility program;
28. Support the development of a circumpolar Arctic Business Index;
29. Support relevant capacity building, particularly through education and training, to ensure that local communities will continue to benefit from economic development;

Regarding the social well-being of the people living in the Arctic:

30. Support the strong participation of Indigenous peoples in the work of the Arctic Council and encourage the integration of Traditional Knowledge into all relevant programs and projects of the Council;
31. Promote the United Nations sustainable development goals in the Arctic Council, highlighting the importance of gender equality and the understanding of the contribution of women and men to sustainable development;
32. Promote the development of basic and higher education, especially by addressing teacher education and curriculum development, in order to provide opportunities for residents of the Arctic;
33. Support and share best practices on preventing adolescent substance use in the Arctic countries in accordance with the needs of different societies;
34. Secure a swift implementation of the Agreement on Enhancing International Arctic Scientific Cooperation, which entered into force 23 May 2018 and improve the possibilities of sharing scientific data between countries and institutions engaged in Arctic research;
35. Initiate a study on the causes and prevalence of suicide in the Arctic Region, especially amongst youth, and support the continuation of circumpolar cooperation on suicide prevention;
36. Increase cooperation between statistical agencies of Arctic nations and continue the development of statistical indicators of social conditions, well-being, and inequalities in the Arctic Region, including the development of statistical indicators for the

subsistence economy of Arctic residents, facilitating the assessment of climate change impacts on traditional harvesting activities;

37. Organize a conference of experts from Arctic nations, to share data and best practices in the field of mental health, including Fetal Alcohol Spectrum Disorders (FASDs), focusing on prevalence, prevention, and justice, and undertake a study on ways to provide differential sentencing and services to inmates with FASDs;

Furthermore, the Conference:

38. Acknowledges the interest and presence of parliamentary observers and representatives from governments and non-governmental agencies at this Conference, and recognizes their important role in relaying the messages and supporting the actions herein discussed;
39. Acknowledges the importance of, and supports, the active participation of Indigenous peoples in the spirit of the United Nations Declaration on Rights of the Indigenous Peoples throughout all ongoing and future activities and processes in the Arctic Region;
40. Welcomes the United Nations Sustainable Development Goals and the focus on climate change issues during the Finnish Chairmanship of the Arctic Council 2017 – 2019;
41. Welcomes the forthcoming Icelandic Chairmanship of the Arctic Council and looks forward to enhanced cooperation with the Arctic Council;
42. Welcomes and accepts the invitation of the Parliament of Norway to host the 14th Conference in 2020.